

Стъпки по пясъка

ПРИТЧИ ОТ ИЗТОКА

СТЪПКИ ПО ПЯСЪКА

ПРИТЧИ ОТ ИЗТОКА

Първо издание

Съставителство и адаптация © Мария Коева
Художествено оформление © ФАМА+, 2014

Коректор: Мария Христова
Предпечат: Николай Дъбов

<http://4eti.me>

ISBN 978-619-178-029-7

Сборникът съдържа 154 притчи, някои родени от мъдростта на източните народи, а други – дело на Руми, Хафиз, Саади, Фирдоуси, Халил Джубран, Омар Хаям и други светли умове

За изданието са използвани следните източници:

- *The Seeker's Glossary of Buddhism;*
- *The Love of Life, edited by Minh Thanh and P.D.Leigh;*
- *Thus Have I heard, edited by Minh Thanh and P.D.Leigh;*
- *The Buddha and His teachings by Ven. Narada;*
- *Tales of the Buddha, retold by Ken and Visakha Kawasaki;*
- *Le Livre des sagesses d'Orient presente par Gilbert Sinoue;*
- *Contes & Paraboles de sagesse de L'Islam;*
- *Contes & Paraboles de sagesse du bouddhisme, presentees par Jean Vernet;*
- *Rumi – Le Mesnevi, traduction frangaise Ahmed Kudsi Erguner et Pierre Maniez;*
- *Maguy Ly, Nicole Masson – Sagesses populaires indiennes;*
- *Maguy Ly, Nicole Masson – Sagesses populaires chinoises;*
- *Khalil Gibran – The Forerunner;*
- *Khalil Gibran – Sand and Foam;*
- *Khalil Gibran – The Madman;*
- *Khalil Gibran – The Wanderer;*

Живял някога един пълководец, който повел войската си в битка против враг, десеторно по-многоброен.

По пътя към бойното поле войниците спрели пред малък храм да отправят молитви за победа.

Там пълководецът извадил една монета и се обърнал към хората си с думите:

– Ще призова боговете за помощ да разгромим неприятеля. Ето, ще хвърля тази монета. Ако се падне ези – ще победим. Ако се падне тура – ще бъдем сразени. Съдбата ни зависи от боговете. Нека им се помолим от все сърце.

След кратка молитва пълководецът метнал монетата. Паднало се ези. Въодушевени и с висок боен дух мъжете се хвърлили в сражението. В съзвучие със знамението малката армия победила голямата.

Войниците не били на себе си от възторг и възклицавали:

– Колко хубаво, че боговете бяха на наша страна! Никой не може да промени онова, което те са предопределили!

– Нима? – изрекъл пълководецът, извадил монетата и я завъртял.

И двете страни били ези.

– Знайте – добавил бавно, – животът е в нашите ръце.

战士

Живял някога един принц, който безумно обичал младата си съпруга и се зарекъл да изпълнява всичките ѝ желания. Веднъж, докато заедно се възхищавали на лебедите в едно езеро, завалял дъжд. По водната повърхност се образували мехурчета – прозрачни, съвършени сфери, които проблясвали на залязващото слънце.

– О, как бих желала да имам корона от тези прелестни мехурчета! – възкликнала принцесата.

Верен на обета си, принцът свикал най-изкусните бижутери в града и им казал:

– Вие сте майстори сред майсторите. Възможно най-скоро изработете корона от мехурчета за скъпата ми съпруга.

Хората се спогледали смутено и се смълчали, защото принцът бил известен със сприхавия си нрав. Накрая един от тях се престрашил и проронил:

– Но... мехурчета никога не могат да бъдат събрани и стъкмени в корона...

Принцът се разгневил и щял да избухне, когато напред пристъпил най-старият златар.

– Аз ще изработя накита, господарю. Нека само вашата съпруга ми обясни какъв точно го иска.

Зарадваната принцеса направила рисунка, в която майсторът внимателно се вгледал, сетне казал:

– Принцесо, вие по-добре от мен ще подберете най-красивите мехурчета, достойни да красят короната ви. Донесете ми ги и аз незабавно ще се заема със задачата.

Ала, както се и очаквало, щом принцесата посегнела към някое мехурче, то незабавно се пръсвало в пръстите ѝ.

– Принцесо – рекъл ѝ тогава мъдрият старец, – мехурчетата са кухи и заблуждават взора. Те са подобни на множество неща, които подмамват с лъжовната си привидност, но посегнем ли към тях, се разпадат и изчезват...

– Приятелю – отвърнала принцесата, на която въпреки младостта ѝ, също не липсвала мъдрост, – разбрах те. Ще се задоволя с корона от злато.

Така достигнала до Пробудата.

Джуан Дзъ и негов приятел се разхождали край една река.

– Виж рибите, които плуват – казал Джуан Дзъ. – Истински се доволстват от живота.

– Ти не си риба – поклатил глава приятелят. – Не можеш да знаеш дали действително се доволстват.

– Ти не си аз – възразил на свой ред Джуан Дзъ. – Не можеш да знаеш знам ли, или не, дали рибите се доволстват.

Снощи си изнамерих нова наслада и докато за първи път ѝ се отдавах, на прага ми се явиха дявол и ангел и взеха да се препират що е новата ми наслада.

– Грях е! – викаше единият.

– Добродетел е! – надвикваше го другият.

Халил Джубран

Синът на ловък крадец помолил баща си да го въведе в тайните на занаята. Старият крадец се съгласил и още същата вечер взел момчето със себе си да оберат заедно един богатски дом.

Промъкнали се тихо, докато стопаните спели, и бащата насочил сина си към една стая с дрешник, заръчвайки му да влезе там и да отмъкне няколко одеяния. Ала щом момчето се озовало вътре, бащата захлопнал вратата и превъртял ключа отвън. Сетне излязъл от къщата, потропал силно на пътната врата, така че да събуди обитателите, бързо се оттеглил, преди те да го видят, и се прибрал у дома.

Часове по-късно синът се върнал, мръсен, цял в драскотини и изтощен.

– Татко – провикнал се гневно, – защо ме залости в оня дрешник? Докара ме до такова отчаяние и безизходица! Ако не бях вложил цялата си изобретателност, никога нямаше да се измъкна!

Бащата се усмихнал.

– Е, сине – изрекъл, – това беше първият ти урок в изкуството на кражбата.

Трима шивачи отворили едновременно дюкяни на една и съща улица. Работа имало достатъчно и за тримата, но всеки се стремял да привлече колкото се може повече клиенти.

Първият дълго разсъждавал как да се самоизтъкне и накрая окачил на вратата си голяма табела с надпис: *Аз съм най-добрият шивач в околността.*

Виждайки това, вторият шивач решил да го надмине и на свой ред сложил табела. Неговата гласяла: *Аз съм най-добрият шивач в цялата страна.*

Третият дълго умувал, дълго се чудил и маял как да пребори съперниците си. Дали да се обяви за най-добрия шивач в света? Но сетне му хрумнало нещо по-добро.

И сложил следната табела: *Аз съм най-добрият шивач на тази улица.*

Веднъж големият поет По Чу И попитал учителя Няо Уо:

– Каква е същността на учението на Буда?

– Да се въздържаши от всякакви вредни дела и да вършиш само добри дела.

– Ха! – изсмял се По. – Та дори и дете знае, че трябва да е така.

– Може да го знае и дете – отвърнал учителят, – но дори и стогодишен човек не е способен да го постигне.

儒

Когато Буда тръгнал да броди из Индия наскоро след просветлението си, срещнал веднъж няколко души, които разпознали неговата необикновеност.

- Ти бог ли си? – попитали го те.
- Не – отвърнал Буда.
- Превъплъщение на бог ли си?
- Не – отвърнал Буда.
- Значи си магьосник?
- Не.
- Е, а човек ли си?
- Не.
- Какъв си тогава? – озадачили се.
- Пробуден.

Попитали един дзен учител:

– Как практикуваш дзен?

Учителят отговорил:

– Когато си гладен, яж. Когато си уморен, спи.

– Но нима всички не постъпват именно така?

– Не – поклатил глава учителят. – Не. Повечето хора изпитват хиляди желания, докато ядат, и кроят хиляди планове, докато спят.

Веднъж Окоето рече:

– Отвѣд долините виждам планина, забулена в синя мъгла. Не е ли прекрасна?

Ухото напрегнато се вслуша, сетне попита:

– Къде е тая планина? Не я чувам.

После се обади Ръката:

– Напуста се опитвам да я докосна – не я напипвам.

А Носът заяви:

– Няма планина, щом не долавям мириса ѝ.

Тогава Окоето се извърна, а другите се впуснаха да заклеимяват странните заблуди на взора. И в един глас отсякоха:

– Окоето не е наред.

Халил Джубран

Попитали един мъдрец как можеш да огласиш на света добрите си дела.

— Добротворството е като мускуса — отвърнал той. — Както и където и да го скриеш, той разпръсва мириса си наоколо. Тръгни, върви, пораждай благодетелност — това е начинът да изпълниш вселената със своята слава.

Имало някога една жена, която все плачела.

По-голямата ѝ дъщеря била омъжена за търговец на чадъри, а по-малката – за търговец на юфка. Когато денят бил слънчев, жената се вайкала:

– О, не! Времето е тъй хубаво и слънчево! Никой няма да купува чадъри! Какво ще стане, ако зет ми се разори? – И плачела ли, плачела.

А когато валило, се okayвала така:

– О, не! Ако няма слънце, юфката не може да изсъхне. Няма да има юфка за продан и зет ми ще се разори! – И плачела ли, плачела.

Та и при дъжд, и при слънце, тя все се косяла за дъщерите си. Никой не можел да я утеши и съседите я наричали „Плачещата“.

Веднъж жената срещнала на улицата един монах. Той полюбопитствал защо непрестанно плаче и тя му обяснила.

– Не бива да се тревожиш, сестро – казал ѝ монахът с блага усмивка. – Ще ти покажа пътя към щастието и вече няма да има повод да се тревожиш.

„Плачещата“ много се развълнувала и го помолила да ѝ обясни по-скоро.

– Много е просто – отвърнал мъдрият човек. – Трябва да промениш гледната си точка. През слънчевите дни мисли не за голямата си дъщеря и за невъзможността да се продават чадъри, а за това как малката ще може да изсуши много юфка, която мъжът ѝ ще продаде. А когато вали, мисли си колко хора ще имат нужда от чадъри и как зет ти все повече ще преуспява.

Жената схванала урока. Последвала напътствията на монаха и скоро престанала да плаче – тъкмо напротив, не спирала да се усмихва. И оттогава взели да ѝ викат „Усмихнатата“.

Веднъж Красотата и Грозотата се срещнаха на морския бряг. И си рекоха една на друга:

– Хайде да се изкъпем в морето.

И двете се съблякоха и заплуваха сред вълните. А подир малко Грозотата излезе на брега, сложи си дрехата на Красотата и продължи по пътя си.

А Красотата на свой ред излезе, ала не намери дрехата си; и понеже бе твърде свенлива, та да остане гола, сложи си дрехата на Грозотата. И Красотата продължи по пътя си.

И оттогава насетне мъжете и жените бъркат едната с другата.

Ала има такива, които са зърнали лицето на Красотата и я разпознават въпреки дрехата. И има други, които познават лицето на Грозотата и нейната дреха не я прикрива от очите им.

Халил Джубран

Орел и чучулига се срещнаха на една скала навърх висок хълм.
Чучулигата рече:

– Добро утро, господине.

А орелът я изгледа надменно и промърмори:

– Добро утро.

– Надявам се, че всичко е наред при вас, господине – добави чучулигата.

– М, да – отвърна орелът, – при нас всичко е наред. Но мигар не знаеш, че ние сме царят на птиците и не ти се полага да ни заговаряш първа?

– Струва ми се, че сме от един род – промълви чучулигата.

Орелът пренебрежително я стрелна с очи и попита:

– Кой ти е казал, че ти и аз сме от един род?

– Бих желала да ви припомня, че умея да летя толкова нависоко, колкото и вие, а и мога да пея и да радвам другите земни твари. А вие не доставяте никому ни радост, ни наслада.

Тогава орелът се разгневи и рече:

– Радост и наслада! Ах ти, горделиво мъниче! Могъл бих да те унищожа с един удар на клюна си. Ти си на големина едва колкото крака ми.

Тогава чучулигата се издигна нагоре, сетне кацна върху гърба на орела и взе да го кълве по перата. На орела му стана неприятно, та литна бързо и нависоко, за да се отърве от птичето. Ала така и не смогна. Накрая се спусна обратно върху същата скала навърх хълма, съвсем раздразнен, с малкото птиче все тъй на гърба му, като проклинаше злополучното си положение.

В същия миг до него се приближи дребна костенурка и при вида му се разсмя тъй силно, че почти се катурна по гръб.

Тогава орелът изгледа костенурката и каза:

– Мудно и пъплещо дребосъче, сраснато със земята, на какво се смееш?

А костенурката отговори:

– На туй, че си се превърнал в кон и малка птичка те яха – и стои по-горе от теб.

– Върви си по пътя! – тросна се орелът. – Това са си наши семейни дела между мен и сестра ми чучулигата.

Халил Джубран

Един владетел притежавал прекрасен жребец, който му бил по-свиден от всичко друго. То се знае, в сравнение с другите коне той се ползвал от всякакви преимущества. Отредени му били самостоятелно отделение в обора и прислужник само за него, който го обгрижвал най-усърдно.

Ала въпреки всичките си старания, една сутрин конярят намерил жребеца мъртъв. На какво се дължала смъртта, не било ясно. Разтреперан, човекът отишъл при владетеля и му съобщил скръбната вест.

– Но как? Защо? От какво? – гневно извикал владетелят.

Ала конярят останал безмълвен, тъй като сам бил в недоумение.

Владетелят изпаднал в ярост и разпоредил човекът да бъде екзекутиран още на другия ден.

Новината се разнесла и един приятел на клетника решил да потърси помощ от учителя Ан Пу, прочут с мъдростта си и с умението да намира решение на заплетени случаи. Ан Пу го изслушал и обещал да помогне.

Отишъл в двореца, помолил да бъде приет от владетеля и след като го въвели при него, сторил нисък поклон и рекъл:

– Господарю, вие сте справедлив повелител. Човекът не знае поради каква причина ще бъде пратен на смърт. Позволете ми, преди той да бъде отведен към лобното си място, да му обясня какви са обвиненията срещу него и защо е заслужил съдбата си.

Владетелят се изненадал от тази намеса, но понеже тачел мъдреца, извикал стражите, които пазели коняря, и наредил:

– Доведете затворника. Нека първо учителят Ан Пу му разкрие в какво е виновен, а сетне ще се пристъпи към изпълнение на присъдата.

Не след дълго конярят вече стоял пред мъдрия старец, който му казал:

Утре ти ще умреш, защото си извършил не по-малко от три престъпления – и заради всяко едно от тях заслужаваш смъртна казън. Първото е, че повереният ти жребец е погинал. Второто – че не си опазил именно него, най-красивия, любимеца на господаря. А третото и най-тежкото е, че екзекуцията ти ще породи у народа неприязън към владетеля, който в добавка ще бъде заклеймен от

повелителите на съседните държави. Ето защо ти нямаш никакво оправдание и заслужаваш смъртта си.

Като чул тези думи, владетелят изведнъж се осъзнал. Гневът му утихнал, той хвърлил благодарствен поглед към мъдрия старец, а сетне се обърнал към стражите:

– Пуснете коняря – изрекъл. – За един владетел не бива да се говори, че е жесток и безчовечен.

Яджнадата бил луд. Ето как се стигнало дотам.

Един ден той се взрял в огледалото и видял, че отражението му има глава. Тогава загубил разсъдък и възкликнал:

– Как така този човек има глава, а аз нямам?

Хукнал по улиците и питал де когото срещнел:

Виждал ли си главата ми? Къде ли се е дянала?

Спирал всеки минувач, но хората до един недоумявали.

– Че той си има глава – казвали. – Защо търси друга?

Мнозина люде са като клетия Яджнадата.

В една от своите проповеди Буда разказва следната история:

Живял някога един човек, който имал четири жени. Ала станало тъй, че заболял тежко и усетил, че краят му е близък. Пред прага на смъртта се почувствал много самотен, та помолил първата си жена да го съпроводи в отвъдното.

– Скъпа ми съпруго – казал ѝ, – обичал съм те и денем, и нощем. Грижих се за теб през целия ни съвместен живот. Сега, когато съм на крачка от смъртта, те моля да дойдеш с мен там, където отивам.

Очаквал тя да се съгласи. Ала ето какъв бил отговорът ѝ:

– Скъпи ми съпруге, знам, че винаги си ме обичал. Ала ти скоро ще напуснеш този свят. Време е да се разделим. Сбогом, мили мой.

Повикал тогава той край смъртния си одър втората си жена и също я помолил да го съпроводи в смъртта.

– Втора ми съпруго – казал ѝ, – знаеш колко много те обичах. Често се боях, че може да те изгубя, защото винаги съм бил привързан към теб. Скъпа моя, умолявам те да дойдеш с мен.

Ала тя отвърнала студено:

– Драги ми съпруге, първата ти жена отказа да те придружи в смъртта. Защо бих те последвала аз? Ти ме обичаше само заради себе си.

Призовал той сетне третата си жена и също я помолил да му стане спътница към отвъдното.

Тя се просълзила, но рекла:

– Мили съпруге, жалея заради теб и тъжа заради себе си. Ето защо ще те изпратя до гроба. Дотам се простира дългът ми към теб.

Тогава човекът си припомнил, че има и четвърта жена. За нея не го било много-много грижа приживе, дори се държал с неприязън и като към робиня. Извикал я, макар да бил сигурен, че тя на свой ред ще му откаже. За негова почуда тя откликнала на молбата му.

– Скъпи ми съпруге – казала, – ще дойда. Каквото и да се случи, решена съм да бъдем заедно вовеки. Не мога да се разлъча от теб.

И ето какво добавил Буда:

– Всеки мъж има четири съпруги и всяка жена – четирима съпрузи.

Първата „съпруга“ е нашето тяло. Обичаме тялото си денем и нощем. Сутрин си мием лицето, обличаме се, обуваме се. Даваме храна на тялото си. Грижим се за него. Но за жалост в края на живота тялото, „първата съпруга“, не може да ни последва в отвъдния свят. Преди последното из-дихание лицето ни бледнее, напуска ни лъчезарната жизненост. Колкото и да се суетят около нас нашите близки, колкото и да се окайват, полза няма. Тялото бива изгорено и остава само пепел. Такова е неговото предопределение.

Втората „съпруга“ са материалните неща, пари, собственост, слава, обществено положение, сан и пост, към който сме се стремили. От тези притежания ние биваме изтръгнати. Приживе се боим, че ще ги изгубим, и желаем все повече да ги умножаваме. Няма граници ламтежът към блага. Но в края на живота ни тези неща не могат да ни последват в смъртта. Каквито и богатства да сме натрупали, налага се да ги загърбим. И ако приживе смятаме, че сме постигнали благосъстояние, това е илюзия. Дошли сме на този свят с празни ръце – с празни ръце сме и в смъртта. Не можем да задържим богатството си след кончината, точно както втората жена казва на съпруга си: „Ти ме обичаше само заради себе си. Време е да си кажем сбогом.

Третата „съпруга“... Всеки има трета съпруга. Това са отношенията с родители, сестри, братя, роднини, приятели, с обществото. Те ще ни съпроводят до сетната обител със сълзи в очите, скръбни и топлосърдечни. Но да ни придружат по-нататък, не могат.

И тъй, ние не можем да бъдем зависими нито от тленното си тяло, нито от притежанията си, нито от близките и обществото. Родени сме в самота и в самота ще умрем. Никой не ще ни съпроводи в смъртта – освен „четвъртата“ съпруга.

„Четвъртата“ съпруга е нашето съзнание. Когато установяваме и си признаваме, че съзнанието ни е обладано от гняв, алчност и неудовлетвореност, имаме ясен поглед върху живота си. Гневът, алчността и неудовлетвореността са карма, закон за причината и следствието. Ето защо четвъртата съпруга казва: „Ще те последвам, където и да отидеш.“

Живял някога един знаменит философ и учен, който посветил дълги години на изучаването на дзен.

В деня, когато най-сетне постигнал просветление, струпал всичките си книги в задния двор и ги изгорил.

Веднъж, след като приключил сутрешната си медитация край реката, един старец отворил очи и видял как по водата безпомощно се носи скорпион. Когато течението го тласнало към едно дърво наблизо, старецът се хванал за дългите коренища, навел се, пресегнал се и извадил опасната твар.

Ала щом я докоснал, тя го ужилила. Старецът инстинктивно отдръпнал ръката си и изпуснал скорпиона обратно в реката. Ала след миг пак му дожаляло, отново се навел и повторно го измъкнал. Този път той го ужил и тъй жестоко с отровната си опашка, че ръката на стареца се подула и почерняла, а лицето му се сгърчило от болка.

В същия миг оттам минал някакъв човек, съзрял стареца, проснат връз коренището и в схватка със скорпиона, и възкликнал:

– Хей, глупаво старче, ти не си с ума си! Само луд би рискувал живота си заради една грозна и зловредна твар! Не знаеше ли, че може да умреш, опитвайки се да спасиш този неблагодарен скорпион?

Старецът обърнал глава към него. Вгледал се в очите на странника и спокойно изрекъл:

– Друже, ако природата на скорпиона е да жили, това не променя моята – а тя е да спасявам.

Жената на един човек заболяла тежко. На смъртния си одър казала на мъжа си:

– Тъй много те обичам! Не искам да се разлъча от теб, а не искам и ти да ми измениш. Обещай ми, че след като умра, няма да се виждаш с други жени. В противен случай призракт ми ще се връща при теб и не ще ти дава мира.

Няколко месеца след смъртта ѝ мъжът отбягвал жените, но накрая срещнал една, в която се влюбил.

В нощта след деня, в който се сгодил, му се явил призракт на мъртвата съпруга. Тя го укорила, задето е престъпил обещанието си – и оттам насетне всяка вечер се връщала да го тормози. Описвала му какво се е случило през деня между него и годеницата му, повтаряла му разговорите им дума по дума. Мъжът дотолкова се разстроил, че вече сън не го ловяло.

Доведен до отчаяние, потърсил съвет от един дзен учител.

– Този призрак е много умен – отсъдил учителят, след като го изслушал.

– Така си е! – въздъхнал човекът. – В течение е на всяка подробност за мен, на всичко, което съм казал или сторил. Знае всичко!

– Такъв призрак заслужава възхищение – усмихнал се учителят. – Но ще ти кажа как да постъпиш следващия път, когато се яви.

Призракт дошъл отново още същата нощ. Човекът се обърнал към него така, както го бил посъветвал учителят.

– Ти си мъдър призрак – рекъл. – Наясно си, че нищо не мога да скрия от теб. Ако ми отговориш само на един въпрос, ще разваля годежа и повече няма да погледна жена до края на живота си.

– Задай въпроса – отвърнал призракт.

От голяма торба на пода мъжът загребал шепа бобени зърна.

– Кажи ми – колко на брой са бобените зърна в ръката ми?

На мига призракт изчезнал и никога повече не се завърнал.

След десет години обучение един млад мъж сметнал че вече е усвоил дзен. Бил дъждовен ден, когато той решил да посети знаменития учител Нан Ин, за да получи неговото одобрение. Когато влязъл, учителят го посрещнал с въпрос:

– Остави ли налъмите си и чадъра пред входната врата?

– Да – потвърдил гостът.

– Кажи ми – продължил учителят, – отляво или отдясно на налъмите сложи чадъра?

Младият човек не могъл да отговори – и осъзнал, че още е далеч от пълното познание. Ето защо станал ученик на Нан Ин и се обучавал при него още десет години.

Една привечер, на нилския бряг, хиена срещна крокодил и двамата спряха да се поздравят.

Първа проговори хиената:

– Как сте, господине?

А крокодилът отвърна:

– Зле вървят нещата при мен. От мъка и горест понякога плача, а всички твари казват: „Ха – крокодилски сълзи и нищо повече!“

И нямам думи да изразя как ме боли от това.

Тогава хиената рече:

– Приказваш за мъката и горестта си, ала за миг се замисли за мен. Аз съзерцавам красотата на света, дивността и чудесата му – и в плен на най-чиста отрада се смея така, както се смее денят. А всички обитатели на джунглата казват: „Ха – смях на хиена и нищо повече!“

Халил Джубран

В една област плъзнал слух, че навръх близкото възвишение живеел в малка къщурка мъдър и свят старец, чиито съвети били безценни.

Един човек от съседно село решил да го посети, за да се допита до него по важни въпроси. Дълъг и труден бил пътят до убежището, а когато стигнал пред къщурката, видял на прага стар слуга, който любезно го приветствал.

– Бих желал да се срещна с мъдрия свят човек – рекъл гостът на слугата.

Слугата мълком се усмихнал и го въвел вътре. Докато обикаляли къщурката, гостът с любопитство се оглеждал, предвкусвайки радостта от познанството. Но докато се усети, се озовал пред задната врата и изведен навън. Слисан, човекът се обърнал към слугата:

– Но аз исках да видя мъдрия свят човек!

– Вече го видя – отвърнал старецът. – Гледай на всекиго като на мъдър и свят човек, дори и наглед да е невзрачен и незначителен. Постъпваш ли така, много от затрудненията ти ще отпаднат.

Стар земеделец обработвал нивите си години наред. Един ден конят му избягал. Като разбрали, съседите му отишли да го навестят и да му изразят съчувствието си.

– Какво злощастие! – повтаряли състрадателно.

– Може би – отвръщал земеделецът.

На другия ден конят се завърнал, водейки със себе си три диви коня.

– Колко хубаво! – възклицавали съседите.

– Може би – отвръщал земеделецът.

Идния ден синът се опитал да яхне един от дивите коне, който обаче го хвърлил на земята и момчето си счупило крака.

– Колко лошо! – вайкали се съседите.

– Може би – отвръщал земеделецът.

Скоро след това била обявена война и хора на владетеля дошли в селото да набират войници за армията. И всички войници загинали в сраженията.

Тъй като синът на земеделеца бил със счупен крак, освободили го от служба.

– Какъв късмет! – поздравявали съседите бащата.

– Може би – отвръщал той.

Имало някога един каменоделец, който бил недоволен от себе си, от мястото си в обществото и от живота си изобщо.

Веднъж минал покрай къщата на заможен търговец. През отворената врата съгледал богата трапеза, знатни гости и множество красиви вещи. „Колко могъщ е този търговец!“ – помислил си каменоделецът. Обладала го завист и въз-желал да бъде на мястото на търговеца.

И не щеш ли – внезапно се превърнал в търговеца и се радвал на повече разкош и могъщество, отколкото можел да си представи, че съществуват. И сега нему завиждали и го ненавиждали онези, които били по-малко състоятелни от него.

Не след дълго видял на улицата висш сановник в носило с балдахин, съпроводен от цяла свита и ескортиран от войници, които биели гонгове. И всеки, независимо от положението си, бил длъжен да стори нисък поклон пред шествието. „Колко могъщ е този сановник! – помислил си. – Как бих желал да бъда на неговото място!“

И ето че внезапно се преобразил във висшия сановник. Навсякъде се придвижвал в носилото с везано покривало; и всички се страхували от него и го мразели.

В един горещ летен следобед му било душно под тежкото покривало. Подал глава навън и погледнал нагоре към слънцето. То гордо светело в небето и дори не забелязвало присъствието му. „Колко могъщо е слънцето! – помислил си. – Как бих желал да бъда на негово място!“

И на мига се превърнал в слънце, което безпощадно обстрелвало с лъчите си хората в низините, спичало почвата и всички земеделци го кълнели. Ала по някое време огромен черен облак се вмъкнал между него и земята, та слънцето вече не можело да облива земята с ярката си светлина. „Колко могъщ е този облак! – боднала го завист. – Как бих желал да съм на негово място!“

И тутакси приел облика на облак, който наводнявал села, нивя и поля и всички го хулели. Не след дълго обаче усетил как го изтласква нещо много мощно. Бил вятърът. „Колко могъщ е вятърът! – минало му през ума. – Как бих желал да съм на негово място!“

И незабавно се превърнал във вятър: насмитах керемидите от покривите, изкоренявал дървета и всички долу го мразели и се боели от него. Ала както веел, изневиделица се натъкнал на нещо, която го спирало и не помръдвало, колкото и яростно да го блъскал. Била огромна, непоклатима скала. „Колко могъща е! – помислил си. – Как бих желал да съм скала!“

И ето, станал скала, по-устойчива от всичко друго на света. Но както си стоял, дочул звук от длето по твърдата си повърхност и усетил как се променя. „Но какво може да е по-могъщо от мен, скалата?“ – зачудил се.

Погледнал надолу – и видял лицето на каменоделец.

Двама будистки монаси спорели относно флаг, който се веел на вятъра.

– Всъщност се движи вятърът – заявил първият монах.

– Не – възразил вторият, – движи се флагът. Тогава се намесил трети.

– Не се движи нито флагът, нито вятърът – отсякъл. – Движи се умът.

Императорът попитал един дзен учител:
– Какво се случва с просветлен човек след смъртта?
– Откъде да знам? – отвърнал учителят.
– Но нали си учител?
– Да, господарю – кимнал той. – Но все още не и мъртъв учител.

智

Един селянин обработвал с мотика своето парче земя ден подир ден, година подир година. Тежък бил трудът му, но добивът бил богат.

И все пак той все се питал: „Защо се бяхтя тъй много? Животът е безсмислен и тягостен! Какъв смисъл има моят?“

Веднъж на вратата му почукал един монах и помолил за милостиня. Изглеждал тъй свободен и щастлив, та селянинът дълбоко се впечатлил. Да бъдеш монах и да живееш необременен от нищо, му се сторило прекрасно.

И той бодро решил да изостави всичко и да стане монах.

Ала щом напуснал дома си, усетил ръцете си празни. Така бил свикнал да държи мотиката, че без нея се чувствал някак изгубен и объркан. Ето защо се върнал вкъщи, взел мотиката и започнал да разсъждава какво да стори с нея. Била хубава мотика. Сапът бил огладен от дланите му, а металът лъщял от ежедневната употреба. Сърце не му давало да я хвърли.

„Ще я увия в нещо и ще я скътам някъде“ – помислил си. Така и сторил. Намерил подходящо скривалище и я прибрал там. Сега вече всичко било наред. С волна душа затворил вратата след себе си и поел напред.

Направил нужното, за да изпълни изискванията за монах и заживял като такъв. Ала колчем се случело да съзре раззеленили се поля, неволно се сещал за мотиката. И тогава му идело да хукне обратно към дома си, просто да пипне сечивото, а сетне да се върне обратно в храма.

Времето течало бързо. Минали седем-осем години, но някогашният селянин все чувствал, че нещо му липсва. „Защо не се сбъдна желанието ми да бъда волен човек, след като положих толкова усърдие, за да се освободя? Нещо е останало у мен. Трябва да се отърся от този товар.“

Хукнал към: дома си, извадил мотиката от скривалището, отърчал навън и я хвърлил в близкото езеро, където тя тутакси потънала.

– Успях! – провикнал се човекът и дълго възклищавал радостно.

В този миг оттам случайно минавал един владетел начело на победоносната си армия. Чул възгласите, приближил се към монаха и го попитал:

– В какво си успял? Защо си толкова радостен?

– Сразих демоните в сърцето си – отвърнал някогашният селянин. – Отървах се от товара си.

Владетелят видял, че монахът е истински щастлив, свободен от всякакво бреме. Помислил си: „Ето, аз възтържествувах във войната. Триумфът е мой. Ала действително ли съм щастлив? Завзех земи, които не ми принадлежат. Това не е същинска победа.“

И осъзнал, че макар и да е надделял във войната, всъщност не е победител, а обикновен човек, обременен от човешките несподобности.

И разбрал, че за да бъдеш истински победител, трябва да сразиш демоните в сърцето си.

Един богат човек помолил дзен учител да му напише нещо, което да е от помощ за благополучието на семейството му през бъдните години. Заветни думи, които в рода да се тачат поколения наред.

Учителят се съгласил и на голям лист оризова хартия написал:

Бащата умира, синът умира, внукът умира.

Като прочел това, богатият се разгневил.

– Помолих те да пишеш нещо, което да носи щастие и благополучие на семейството ми. Защо ми предлагаш тези угнетителни слова?

– Ако синът ти би умрял преди теб – отвърнал учителят, – би било непоносима скръб за семейството ти. Ако внукът ти умре преди сина ти, болката също ще бъде огромна. Но ако членовете на семейството ти, поколение след поколение, си отиват от този свят в описаната от мен последователност, ще се следва естественият ход на живота. В това е истинското щастие и благополучие.

Една жена имала две ведра. Всеки ден ги окачала на кобилица, която наравлявала и отивала до реката за вода. Едното ведро било здраво и тя го отнасяла пълно догоре в скромната си къщица; ала другото било пукнато и докато жената стигнела до дома си, водата изтичала и то обикновено се оказвало празно.

Пукнатото ведро все се чувствало непълноценно и недостойно в сравнение със своя събрат. Един ден то проговорило на своята стопанка и поискало прошка, задето не ѝ е от полза. Ала жената само се усмихнала.

– Мигар мислиш, че не знам за пукнатината ти, през която водата се процежда и не стига до къщи? Ала погледни колко цветя има край пътеката, която води до реката. Тези цветя посадих аз – а ти всеки ден ги поливаш.

Мъж и жена седяха край прозорец, отворен към пролетта. Бяха близо един до друг. Жената каза:

– Обичам те. Ти си хубав, богат и винаги добре облечен.

А мъжът рече:

– Обичам те. Ти си прекрасна мисъл, ти си нещо твърде далечно, за да го уловя, ти си песен в мечтанието ми.

Ала жената гневно се отдръпна и заяви:

– Остави ме, моля те. Не съм мисъл и не съм нещо, което се явява в мечтите ти. Аз съм жена. Бих искала да ме желаеш за съпруга и майка на бъдещите си деца.

И те се разделиха.

А мъжът си казваше: „Ето, потъна в небитието още една мечта.“

А жената си казваше: „За какво ми е мъж, който ме превръща в небитие и мечта?“

Халил Джубран

Един ден станало земетресение, което разтърсило целия дзен храм чак до темелите. Части от постройката дори се срутили. Монасите били в ужас. След като трусовете престанали, учителят им казал:

– Сега имахте сгода да видите как дзен личността се държи в случай на бедствие. Може би сте забелязали, че аз не изпаднах в паника. Бях съвсем наясно какво е положението и какво трябва да се направи. Отведох всички ви в готварницата, най-закътаното място в храма. Това беше правилно решение, защото, както виждате, всички ние сме живи и невредими. Ала макар да запазих самообладание и спокойствие, се чувствах леко напрегнат, както може би сте заключили от факта, че изпих голяма стъкленица вода – нещо, което никога не правя при обичайни обстоятелства.

Един от монасите се подсмихнал, но не продумал.

– Защо се смееш? – попитал учителят.

– Защото не беше вода – отвърнал монахът. – Стъкленицата беше пълна със соев сос.

Индийци докарали в Персия слон и го въвели в къща, където царял пълен мрак.

Хората се чудели какво представлява чуждоземното животно и мнозина се изредили край него. Ала тъй като поради тъмнината не могли да го видят с очите си, опипвали го.

Първият положил ръка върху хобота му и казал:

– Тази твар е като тръба.

Вторият докоснал ухото му и заявил:

– Тази твар е като ветрило.

Трети го хванал за крака и отсякъл:

– Тази твар е като дирек.

Четвърти сложил длан на гърба му и отсъдил:

– Тази твар е като трон.

Всеки възприемал животно според частта от него, която бил опипал.

Окото на осезанието е също тъй ограничено като дланта, която не е в състояние да обхване слона в неговата цялост.

Взорът на морето е едно, а пяната – друго. Загърби пяната и гледай с взора на морето.

Денем и нощем прърхат родени от морето пръски пяна – ти виждаш пяната, а не морето.

Сблъскваме се едни е други като ладии, но очите ни са заслепени – а при това водата е бистра.

О, ти, който си заспал в кораба на тялото – съзерцавай Водата на водата.

Руми

Един знаменит духовен учител отишъл до двореца и влязъл. Никой от стражите не го спрял, та той стигнал безпрепятствено до тронната зала и застанал пред владетеля, който седял на престола си.

- Какво искаш? – попитал владетелят, разпознавайки госта си.
- Бих искал да пренощувам в този хан – отвърнал учителят.
- Но това не е хан – възразил владетелят. – Това е моят дворец.
- Мога ли да попитам кой го е притежавал преди теб?
- Баща ми. Той е покойник.
- А преди него?
- Дядо ми. Той също е покойник.
- И това място, където хората живеят за кратко и после го напускат – според теб не е хан?

Един човек каза на друг:

– Преди много време, при прилив, с върха на тоягата си написах върху пясъка стих, а хората до ден днешен се спират да го четат и внимават нищо да не го изличи.

А другият рече:

– Аз също написах върху пясъка стих, но беше при отлив и вълните на необятното море го отмиха. Но кажи ми, какво написа ти?

И първият отговори:

– Ето какво: „Аз съм този, който е.“ А ти какво бе написал?

И вторият отговори:

– Ето какво: „Аз съм само капка от великия океан.“

Халил Джубран

Един селянин много остарял и вече не бил в състояние да обработва земята, та прекарвал дните си седнал пред прага на дома си. Синът му, който се трудел на полето от сутрин до вечер, се дразнел от бездействието на баща си.

„От него вече няма никаква полза – мислел си. – За нищо не го бива.“

Все повече се озлобявал и накрая сковал дървен ковчег, занесъл го пред пътната врата и казал на баща си да влезе вътре. Без да продума, старецът се подчинил.

Синът затворил капака и помъкнал ковчега към границата на земите им, където се издигала висока канара. Приближавайки се до ръба ѝ, чул почукване по капака отвътре. Вдигнал го. Все още легнал там спокойно, бащата се взрял в сина си.

– Знам, че ще ме хвърлиш от канарата – рекъл, – но преди да го сториш, мога ли да ти предложа нещо?

– Какво е то? – попитал синът.

– Хвърли ме долу, щом искаш – въздъхнал старецът. – Но не похабявай този хубав ковчег. Запази го. Някой ден може да послужи на децата ти.

Един отшелник медитирал край река, когато спокойствието му смутил някакъв младеж.

– Учителю, бих желал да ти стана ученик – рекъл.

– Защо? – попитал отшелникът.

Младежът се замислил за миг, сетне отговорил:

– Защото искам да намеря Бог.

Учителят скочил на крака, сграбчил го за врата, завлякъл го до водата и потопил главата му. След като го държал така цяла минута, през която младежът се боричкал и се мъчел да се отскубне, го издърпал нагоре.

Младежът се закашлял, изплюл погълнатата вода, с мъка си поел дъх. След като се поуспокоил, учителят го запитал:

– Кажи ми, какво искаше най-много, докато главата ти беше във водата?

– Въздух! – изпъшкал младежът.

– Добре – кимнал учителят. – Върви си вкъщи и се върни при мен тогава, когато ще искаш Бог толкова силно, колкото си искал въздух.

Дзен учител оповестил на учениците си, че един измежду тях, млад монах, е достигнал до просветление. Новината породила голямо вълнение. Неколцина монаси пожелали да се срещнат със своя събрат и да поговорят с него.

– Чухме, че си просветлен – рекли му. – Истина ли е?

– Да – отвърнал младият монах.

– А как се чувстваш?

– Злочест както винаги – бил отговорът.

Един млад монах отишъл при учителя си.
– Току-що постъпих в манастира. – казал му.
– Моля те, научи ме на дао.
– Изяде ли си ориза? – запитал мъдрият човек.
– Да, изядох го – отвърнал младият монах.
– Тогава иди да измиеш паничката си.

След беседа на учителя си двама монаси се впуснали в разгорещен спор относно току-що чутото. Всеки от двамата държал на своето и накрая отишли при учителя, за да отсъди той кой е правият. След като изслушал първия монах, учителят казал: – Прав си.

Монахът възликувал, хвърлил победоносен поглед към другаря си и напуснал стаята.

Вторият монах се разстроил, но на свой ред изложил становището си пред учителя. След като свършил, учителят го изгледал и рекъл:

– И ти си прав!

При тези думи вторият монах грейнал и на свой ред си тръгнал.

В помещението имало и трети монах, който се объркал от чутото и промълвил:

– Учителю, аз съм в недоумение. Техните становища по въпроса са съвършено противоположни. Няма начин и двамата да са прави!

Учителят се усмихнал, взрял се в очите на третия монах и отронил:

– Ти също си прав!

Ще ти задам един въпрос – казал владетел на мъдрец. –
Можеш ли да ми отговориш?

– Моля, задай въпроса си – отвърнал мъдрецът.

– Вече ти го зададох – рекъл владетелят.

– Ти какво ми отговори?

– Ти какво ме попита?

– Нищо не те попитах.

– Нищо не ти отговорих.

Веднъж, на един кръстопът, беден поет срещна богат глупак и двамата се заговориха. И каквото си казаха, разкриваше все недоволство от участието им.

Тогава край тях мина ангелът на друмищата и положи длани върху рамото на всеки от тях. И стана чудо – те си размениха притежанията.

Сетне се разделиха.

Ала странното е, че когато поетът погледна в шепата си, съзря само сух, ронещ се пясък; а когато глупакът затвори очи, усети само облак, блуждаещ в душата му.

Халил Джубран

Един самурай попитал дзен учител:

– Има ли ад? А рай? И ако има – къде са дверите им? И как се влиза там?

Самураят не се отличавал с особено остър ум, ето защо учителят решил да му представи нещата простичко, достъпно за него.

– Ти кой си? – осведомил се.

– Аз съм самурай. – В Япония самураят е мъж, който не се колебае и миг, ако възникне нужда да жертва живота си. Нашият продължил горделиво: – Аз съм най-първият измежду всички самураи. Тачи ме дори самият император.

– Ти – самурай? – изсмял се учителят. – Приличаш ми по-скоро на дребен мошеник.

Наранен в честолюбието си, самураят забравил причината за посещението си, гневно извадил меча си и го размахал.

– Ето едните двери – рекъл тогава учителят. – Мечът, гневът, тщеславието и себелюбието са дверите към ада.

Самураят схванал урока и върнал меча обратно в ножницата.

– А ето и вторите двери... – усмихнал се учителят.

Едно момче имало твърде сприхав характер.

След като дълго, но напразно, се опитвал да го вразуми с думи, неговият баща му дал торба с гвоздеи и му заръчал всеки път, когато усеща, че губи търпение, да забива по един гвоздей в задната врата на къщата им.

Седмици наред момчето се учело да овладява настроенията си и с всеки изминал ден забиваните гвоздеи ставали все по-малко. Полека-лека установило, че е по-лесно да не се поддава на гнева, отколкото да забива гвоздеи.

Накрая настъпил денят, когато младежът цял ден запазил спокойствие. Похвалил си на баща си, а той му казал:

– Ти постигна много. А сега измъквай по един гвоздей за всеки ден на пълно самообладание.

Минали доста дни и един ден момчето се явило пред баща си. Лицето му греело от гордост.

– Татко – рекло, – във вратата вече няма ни един гвоздей.

Тогава баща му го хванал за ръката и го отвел при вратата.

– Добре се справи, сине – казал. – Ала виж всички тия дупки във вратата. Тя никога няма да бъде същата като преди. Така е и в живота. Всеки път, когато се гневиш и избухваш, остават следи досущ като тези тук.

Можеш да забиеш въображаем нож в някого и после да го изтеглиш, но колкото и пъти да му кажеш, че съжаляваш, белегът остава завинаги.

Словесната рана е толкова болезнена и злотворна, колкото и телесната.

В будизма се приема, че свръхестествената, чудодейна сила е възможна и може да се придобие чрез практика. И все пак Буда Шакямуни бил против всякакво проявление на чудодейна сила като доказателство за духовно достижение. Ето една случка, която онагледява отношението му.

Веднъж той чакал край река за лодка, която да го превози на отсрещния бряг. Минал оттам един постник и гордо показал чудодейната си способност, като неколккратно прекосил реката от единия до другия бряг и обратно.

Буда го наблюдавал, а сетне се усмихнал и казал:

– Колко дълго си се упражнявал, за да се сдобиеш с тази способност?

– Отне ми трийсет години – отвърнал със самочувствие аскетът.

– Трийсет години! – изрекъл с усмивка Буда. – Е, а аз мога да прекося реката само срещу една пара!

Джуан Дзъ, един от най-великите дао мъдреци, бил на смъртно легло. Заобикаляли го учениците му, които благоговеели пред него, ето защо изразили желанието си да му устроят бляскаво погребение.

– Не – отказал Джуан Дзъ. – Искам да умра така, както живях. Нека ковчег ми бъдат небето и земята, а за саван ще ми служат слънцето, луната и звездите.

– Но, учителю – възразили учениците, – така тялото ти ще стане плячка на гарваните и лешоядите.

– Тъй да бъде – отвърнал с усмивка мъдрият човек. – Над земята ще ме изядат хищни птици, а под земята – мравките и червеите. Мое право е да избира едното пред другото.

В дюкяна на кърпача влезе философ с протрити обуца и рече:

– Моля те, потегни обуцата ми.

А кърпачът отвърна:

– Сега поправам друг чифт, а после ме чакат още обуца за изкърпване, преди да се заема с твоите. Ала остави ги тук, а за днес вземи и носи ето тези. Утре ела да си прибереш собствените.

Философът възнегодува и заяви:

– Аз не нося чужди обуца.

А кърпачът отвърна:

– Какъв философ си ти, щом не можеш да вместиш нозете си в чужди обуца? Нагоре по улицата има друг кърпач, който разбира философите по-добре от мен. Върви при него – нека той се заеме с поправката.

Халил Джубран

Един владетел се измъчвал от три същностни въпроса, на които не успявал да намери отговор. Коя е най-важната личност на света? Кое е най-важното нещо? Кой е най-важният миг за действие?

Разпитвал царедворците и приближените си, но никой не успявал да го удовлетвори. Накрая решил да тръгне из страната и да търси мнение от обикновените хора.

Речено – сторено. Облякъл се в дрехи на свой слуга и тръгнал да броди. Дълго обикалял, наблюдавал живота и нравите на народа, научил много неща, но не и това, което го вълнувало.

Един ден се озовал в затънтено селце, където намерил подслон у беден и грохнал старец. Посред нощ го събудил силен шум – някой блъскал по външната врата. Станал, пристъпил до прага на стаята и видял как старецът отваря. Вътре влетял мъж, облян в кръв.

– Милост! – извикал той. – Скрий ме! Преследват ме войскари!

Без да се колебае, старецът посочил към една закрыта с перде ниша и рекъл:

– Иди там да си отпочинеш.

А после отишъл да си легне отново.

Владетелят изпаднал в ужас. Вслушвал се във всеки звук отвън, във всяко шумолене. Не след дълго на вратата пак се потропало и старецът отново отишъл да отвори. Пред прага стояли неколцина въоръжени войници.

– Някой вестявал ли се е тъдява? – попитал най-старшият.

– Аз не съм виждал никого – отвърнал старецът. – Освен мене тук друг няма.

Войниците си продължили по пътя, а малко по-късно си тръгнал и раненият, след като поблагодарил на стопанина, който се върнал в постелята си.

Неговият височайши гост обаче не могъл да мигне. На сутринта слязъл и попитал стареца:

– Как тъй не се побоя да скриеш онзи непознат? Може да е бил опасен човек, злодей! Ами ако войниците го бяха намерили? Щяха да накажат теб. И накрая го пусна да си тръгне, без дори да се осведомиш какво е сторил.

Старецът се усмихнал.

– Най-важната личност на света е тази, която е пред теб и която се нуждае от помощта ти – отвърнал. – Най-важното нещо е да му помогнеш. А най-важният миг да действаш е сегашният. И никога не бива да се колебаеш, дори за секунда.

Така владетелят получил отговорите на трите въпроса.

В Антиохия, където река Аси се влива в морето, бил построен мост, за да свърже половината град с другата половина. Градежът бил от големи камъни, докарани от хълмовете с мулета.

Когато мостът бил привършен, на един от подпорните стълбове издълбали следния надпис на гръцки и арамейски: „Мостът е дело на цар Антиох Втори“.

И всички люде прекосявали якия мост над пълноводната река Аси.

Ала веднъж, в късна доба, един младеж, когото доста хора смятали за леко смахнат, се спуснал до стълба, замазал издълбаните думи с въглен и отгоре написал: „Камъните за моста са докарани от хълмовете с мулета. Като се движите по него, вие яздите мулетата мостостроители“.

И когато жителите на Антиохия прочели словата на младежа, някои се разсмели, други се удивили, а трети казали: „Е, да, ние знаем кой го е сторил. Не е ли смахнат?“

А едно муле се обърнало към свой събрат и му рекло със смях:

– Мигар не помниш как пренасяхме камъните? А до ден днешен се твърдеше, че мостът бил дело на цар Антиох.

Халил Джубран

Четирима монаси решили да медитират мълком в продължение на цели две седмици.

Първия ден привечер пламъчето на свещта им затрепкало и угаснало.

— О, не! — извикал първият монах. — Свещта угасна!

— Нали не биваше да говорим? — обадил се вторият.

— Защо вие двамата нарушихте мълчанието? — сгълчал ги третият.

А четвъртият се изсмял и възкликнал:

— Ха! Аз съм единственият, който не продума.

Един могъщ, но и любознателен владетел повикал при себе си виден историк.

– Искам да опозная всички неща. Опиши ми цялата история на човечеството.

Вещият мъж се уединил, залегнал усърдно над задачата, трудил се двацет години и най-сетне се явил пред повелителя си.

– Господарю – рекъл, – ето двацет книги: в тях съм предал цялата история на човечеството.

Ала владетелят бил твърде зает да воюва, за да разшири границите на държавата си, та отговорил:

– Нямам време! Върви да ми събереш всичко в пет книги и ни една повече!

Историкът се върнал пет години по-късно, изпълнил заръката.

Ала владетелят бил още по-зает – строял палати, храмове и градове, за да стане царството му по-великолепно от всички околни.

– Нямам време! – отвърнал пак. – Сведи всичко до една книга и бъди тук след година!

Историкът си тръгнал, с книгите под мишница. Но когато дошъл отново година по-късно, с поръчания единствен том, дворецът тънел в скръбна тишина. Владетелят бил на смъртно легло.

Въвели учения човек в царските покои. Владетелят лежал блед на златотканото си ложе. С немощен жест го повикал да се приближи.

– Нямам време – проронил. – Скорошен ще е краят ми... Изкажи ми в едно изречение цялата история на човечеството...

Тогава, свеждайки се към ухото на умирация, историкът на един дъх прошепнал:

– Господарю, хората страдат и са злочести.

И от тези две думи извират две реки: на Познанието и на Всеобщото състрадание.

Майстор калиграф изписвал йероглифи върху оризова хартия. Наблюдавал го един от особено способните му ученици. Когато калиграфът привършил, го попитал за мнението му.

– Не е хубаво – отвърнал младежът.

Майсторът възобновил делото си, влагайки цялото си умение.

Ала и този път ученикът не одобрил.

Отново и отново калиграфът преизписвал йероглифите – но ученикът все намирал недостатъци.

Накрая, когато по някое време ученикът се разсеял и отклонил очи, учителят се възползвал от сгодата и набързо надраскал няколкото йероглифа. Тъкмо привършвал, когато младежът се обърнал.

– Е? – изгледал го възрастният човек въпросително. – Това как ти се струва?

Ученикът се взрял съсредоточено.

– Ооо! – възкликнал с възхита. – Това... това е велико!

Трима монаси се разпитвали един другия как са достигнали до мъдростта.

Първият казал:

– Веднъж се озовах край лозница с узряло грозде, с много едри, налети и красиви зърна. Следобед дойдоха хора, набраха си, но много от гроздето падна на земята и остана там, разпиляно и смачкано. Чрез тази гледка проумях преходността на нещата и достигнах до мъдростта.

Вторият казал:

– Веднъж седях край река, а наблизо една жена миеше съдове в нея. Ръцете ѝ се движеха бързо, многото гривни по тях дрънчаха една о друга и вдигаха шум. Едното беше следствие от другото. Така достигнах до мъдростта.

Третият казал:

– Веднъж се намирах край едно езеро, чиято повърхност бе осеяна нагъсто с разцъфнали лотоси. Докато се любувах на тяхната красота, пристигнаха множество колесници. Хората и конете се изкъпаха в езерото, а като си тръгнаха, всички цветя бяха изкорени. Такава е мимолетността на всичко. Проумявайки това, достигнах до мъдростта.

По време на странстванията си веднъж видях на един остров чудовище с човешка глава и подковани копита, което неспирно ядеше земята и пиеше морето.

Гледах го дълго. Сетне се приближих и попитах:

– Никога ли не ти стига? Гладът ти не се ли засища, жаждата ти не се ли утолява?

– Стига ми, и още как. Даже съм изтощен от ядене и пиене. Ала се страхувам, че утре не ще има повече земя да ям и повече море да пия.

Халил Джубран

Един човек запитал владетеля на страната:

– Господарю, на колко години си?

– На осемдесет – отвърнал владетелят.

Следващата година му задал същия въпрос и отговорът отново бил:

– На осемдесет.

Изминали още няколко години. Човекът пак се явил при владетеля и го попитал за възрастта му. И отново получил отговора:

– На осемдесет.

– Но ти ми каза същото и преди доста години? – озадачил се човекът.

– Владетелят винаги говори с един глас – отвърнала царската особа.

Един монах попитал своя учител:

– Учителю, притежавам ли природата на Буда?

– Не – отвърнал учителят, – ти не притежаваш природата на Буда!

– Но нали многократно си ни казвал и повтарял, че всички твари и неща притежават природата на Буда? Всички... но не и аз?

– Да, всички – потвърдил учителят, – дори буболечките, дори животните, дори растенията – но не и ти!

– Защо не и аз? – попитал слисан монахът.

– Защото задаваш въпроса – отговорил учителят.

Имало някога в една гора царство на маймуни.

Самият цар бил много едър и силен, но добросърдечен и мъдър. Веднъж, докато се разхождал покрай една река, съзрял отрупани с плодове мангови дървета, а по-нататък – човешко поселище.

Върнал се при своите поданици и им заповядал да оберат всички плодове.

– Иначе – добавил – ще ни сполети страшна беда.

Маймуните не проумели подбудите на своя повелител, но се подчинили. Всички плодове били откъснати освен един – пропуснали го, защото бил потулен зад птиче гнездо.

Минало време, останалото на дървото манго узряло и паднало в реката. Понесло се по течението и стигнало до един вир, където се къпел владетелят на страната. Съзрял той мангото и попитал първия си министър какво е това.

– Вкусен плод, Ваше Величество – отвърнал министърът.

Царят заповядал част от плода да бъде нарязана на малки парченца и по едно да получат всички от обкръжението му. Като се уверил, че мантото не е отровно, изял остатъка. Вкусът много му допаднал и пожелал редовно да има от този плод на трапезата си.

На другия ден той заедно с отряд войници поел нагоре по течението, за да търси къде виреят мангови дървета. Намерил ги, но наоколо имало множество маймуни. Владетелят не искал да дели плодовете с тях, та наредил всички те да бъдат избити.

Като узнал това, царят на маймуните тежко въздъхнал и проронил:

– Значи дойде страшният ден.

Войскарите подгонили маймуните извън границите на гората. Там се издигала стръмна канара над пропаст, а оттатък нея – друга гора, бамбукова. Ако поданиците му се доберели дотам, щели да оцелеят, помислил си маймунският цар.

Вкопчил се с нозе в канарата и прострял огромното си туловище до отсрещния скат, в който впил пръсти. По този своеобразен мост преминали стотици негови поданици, достигайки до спасителната бамбукова гора. Стотици стъпала го тъпкали, страданието

му ставало все по-непоносимо, но царят стискал зъби и не отпускал хватката си.

Една от маймуните обаче го ненавиждала и когато дошъл нейният ред, се навела и го прободла в гърба с копие от тръстика. Болката била ужасна, кръвта бликала като фонтан, но царят устоял и не помръднал, докато и последният от поданиците му не се добрал до убежището. Едва тогава загубил сваят.

Царят на човеците видял всичко това. Затрогнал се дълбоко, та заповядал на хората си да пренесат при него повелителя на маймуните и да облекчат мъките му. Когато клетникът дошъл в съзнание, го запитал:

- Ти си техен цар. Защо се изложи на смърт заради тях?
- Защото съм техен цар — отвърнал страдалецът и издъхнал.

Веднџ във висините над една ливада, кџдето пасяха овца и агне, се виеше орел и хищно се взираше в агнето. И тџкмо да се сниши и да грабне своята жертва, появи се друг орел и закрџжи, и той с намерение да утоли глада си. Тогава двамата съперници се сбиха и изпълниха небето със свирепите си крясъци.

Овцата вдигна поглед и се удиви. Обърна се към агнето и рече:
– Колко чудно, дете мое! Как може тези благородни птици да се бият помежду си? Нима небесният простор не им е достатџчен? Моли се, чедо, от сърце се моли Бог да въздаде мир между твоите крилати братя.

И агнето се помоли от сърце.

Халил Джубран

Един старец паднал в бързоструйна река, която водела към висок, опасен водопад. Хората наоколо се уплашили за живота му, но нищо не могли да сторят. Животът на стария човек изглеждал обречен.

Ала за всеобща почуда той изплувал здрав и читав от подножието на водопада.

– Но как успя да оцелееш? – попитали го слисани хората.

– Приспособих се към водата – отвърнал той. – Опразних се от всяка мисъл и оставих водата да се слее с мен. Въртопът ме погълна и пак той ме изтласка навън. Ето как оцелях.

Веднъж Буда седял на полето със свои ученици. По някое време към тях забързано се приближил селянин с много нещастен вид.

– Простете – казал, – но не сте ли видели да минават оттук кравите ми? Толкова съм злочест! – въздъхнал горко. – Притежавам дванайсет крави, а защо са избягали и къде – не знам. Отчаян съм и мисля да сложа край на живота си.

– Друже – отвърнал Буда, – не сме виждали кравите ти. Потърси ги в обратната посока.

Селянинът поблагодарил за съвета и хукнал нататък, а Буда се обърнал към учениците си.

– За да бъдете щастливи – рекъл, – трябва да се научите да пускате кравите си на свобода. Пускайте ги една по една. В началото си мислите, че кравите са насъщни за вашето щастие и се мъчите да се сдобите с все повече и повече. Ала постепенно разбирате, че кравите в действителност не обуславят щастието – тъкмо напротив, те са пречка за него. Затова – учете се да се избавяте от своите крави.

Ветропоказателят рече на вятъра:
– Колко си досаден и еднообразен! Не можеш ли да духаш
другаде, а не в лицето ми? Смущаваш дарения ми от Бога покой.
А вятърът не отговори. Само се изсмя в пространството.

Халил Джубран

Живял някога велик боец. Макар и вече стар, все още бил способен да срази всеки, който го предизвика. Славата му се носела из цялата страна и многобройни били учениците му.

Явил се обаче един млад боец, самоуверен и неподбиращ средствата – бил способен на всякакво вероломство и грубост. Освен сила и умения притежавал усета да открива и оползотворява всяка слабост на противника си. Изчаквал го да предприеме първия ход, разкривайки слабото си място, а после светкавично нанасял удар, мощен и мълниеносен – и така възтържествувал още в началото на схватката. Бил сигурен в себе си и възжелал да докаже първенството си, като пребори стария учител. И не само да го пребори, но и да го унижи.

Старият учител с готовност приел предизвикателството.

Докато двамата се подготвяли за двубоя, младежът започнал да сипе оскърбления към стария човек. Хвърлил в лицето му шепа нечистотии. Заплюл го. Часове наред го нападал словесно, ругаел го и го кълнял. Ала старият боец просто стоял спокойно, неподвижен и невъзмутим. Накрая младият се изтощил и осъзнал, че този път е претърпял поражение.

Възмутени от наглия момък, учениците се събрали около учителя си.

– Как изтърпя такава скверност? – попитали го. – Как го накара да се откаже?

– Ако някой ти поднесе дар и ти не го приемеш – отвърнал мъдрият човек, – кому принадлежи дарът?

Не робувайте на която и да било свещена книга.

Имало някога един човек, основоположник на религиозен култ, който минавал за много учена особа. Той имал доста последователи, които записвали всички негови поучения в книга. С годините книгата все повече набъбвала, съдържанието се допълвало с наставления в най-различни области. На последователите било изрично посочено от учителя да не предприемат нищо, без предварително да се допитат до свещената книга. Където и да ходели, каквото и да правели – книгата им била наръчник за всичко.

Веднъж, докато прекосявал дървен мост, учителят паднал в реката. Следовниците му били с него, но не смеели нищо да сторят, без да са подирили отговор в книгата. Заровили се в страниците ѝ в търсене на решение.

– Помощ! Помощ! – крещял през това време учителят. – Не мога да плувам!

– Изчакай малко, учителю. Молим те, не се дави! Още не сме намерили указания какво се прави, ако някой падне от дървен мост в река.

И докато те продължавали да прелистват книгата, учителят потънал във водата и се удавил.

Веднъж един човек отишъл при учител и го помолил да му обясни смисъла на дзен.

Учителят взел една чаша и започнал да налива в нея чай. Чашата се препълнила, но той спокойно продължавал да долива.

Човекът не издържал и нетърпеливо попитал:

– Защо продължаваш да наливаш, след като чашата вече е пълна?

– Показвам ти – отвърнал учителят, – че ти по същия начин се опитваш да разбереш дзен, при положение, че умът ти вече е пълен. Преди да разбереш дзен, първо трябва да опразниш ума си.

Един японски боец бил взет в плен от врага и хвърлен в затвор. Дошла нощта, но той не можел да мигне от страх, че на следващия ден ще го разпитват, изтезават и екзекутират.

Тогава в съзнанието му внезапно изникнали думите на неговия дзен учител: „Утре не е реалност. Утре е илюзия. Единствената действителност е сегашната.“

Съсредоточавайки се в тези слова, боецът потънал в дълбок и спокоен сън.

Веднъж Буда разказал на учениците си следното:

– Двама млади съпрузи с двегодишния си син прекосявали пустинята и останали без храна. След дълъг размисъл решили, че единственият начин да оцелеят бил да убият детето и да изядат плътта му. Пресметнали, че ако изядат една част, а остатъка носят на рамо, за да го изсушат, ще могат да се доберат до края на пътя.

Ала при всяко късче, което поглъщали, ридаели ли, ридаели.

Като свършил, Буда попитал:

– Скъпи приятели, смятате ли, че на младите съпрузи им е било приятно да ядат плътта на сина си?

– Не, учителю – отвърнали всички в един глас. – Това не е възможно.

– И все пак – рекъл Буда – мнозина ядат плътта на родителите си, на децата си, на внуците... И дори не подозират, че го правят.

Четири жабока седяха на един дънер, който се полюляваше във водата, близо до речния бряг. Внезапно течението го повлече и бавно го понесе надолу по реката. Жабоците изпаднаха във възторг и захлас, понеже дотогава не бяха плавали. Доста време измина, преди първият жабок да проговори:

– Чуден дънер е този! Движи се, сякаш е жив. Подобен дънер никога не е имало.

А вторият жабок рече:

– Не, приятелю, дънерът си е като всички останали и изобщо не се движи. Реката тече към морето и ни носи заедно с дънера.

Третият жабок възрази:

– Нито дънерът се движи, нито реката. Движението е в нашето съзнание. Без съзнание няма движение.

И жабоците започнаха да се препират относно това какво всъщност се движи. Свадата ставаше все по-разгорещена и шумна, но те така и не можаха да постигнат съгласие. Тогава се обърнаха към четвъртия жабок, който до този миг слушаше внимателно, без да продума, и го помолиха да изкаже мнението си.

И четвъртият жабок каза:

– Всеки от вас е прав и никой не греши. Движението е в дънера, във водата и в мисълта.

Трите жабока много се разгневиха. Защото никой от тях не искаше да признае, че не обладава цялата истина, а другите не грешат.

И се случи нещо странно. Трите жабока заедно бутнаха четвъртия в реката.

Халил Джубран

Нашественическа армия нахлула в една област. Всички жители на града избягали, преди войниците да стигнат дотам – всички освен един дзен учител.

Любопитен какъв ще да е този храбрец, главнокомандващият отишъл в храма да го види лично. Старецът се молел и не му обърнал никакво внимание. Разярен, че не му се отдава почитанието, с което бил свикнал, военачалникът се разярил.

– Ти, глупецо! – креснал и извадил меча си. – Не си ли даваш сметка, че стоиш пред човек, който може да те смаже, без да му трепне окото?

Въпреки заплахата старият учител останал невъзмутим.

– А ти даваш ли си сметка – отронил, – че стоиш пред човек, който може да бъде смазан, без да му трепне окото?

Живял някога синът на един брамин, чието име било Ахимсака. Момъкът бил умен, та го пратили да учи в Таксила. Там той залягал усърдно и се вслушвал в учителя, комуто станал любимец, а също и на неговата съпруга. Ето защо останалите ученици му завидели. И за да си отмъстят, отишли при учителя и наклеветили Ахимсака, че уж имал безнравствена връзка със съпругата му.

Отпърво учителят не им повярвал, но след като му го повтаряли многократно, подлъгал се и решил да накаже Ахимсака. Извикал го при себе си и му заръчал да убие хиляда души като възнаграждение за полученото обучение. А за доказателство трябвало да му занесе десния палец на всяка от жертвите.

Младежът естествено се ужасил от подобна задача; и след като отказал, учителят го изгонил.

За Ахимсака нямало друг изход, освен да се прибере при родителите си. Ала когато бащата разбрал повода, поради който синът му е бил прокуден, се разярил и дори не пожелал да из-

изслуша обясненията му. Валяло като из ведро, но той заповядал на момъка да напусне дома и никога повече да не се връща.

Ахимсака отишъл при майка си да я помоли за закрила, но тя нищо не можела да стори против волята на съпруга си. Потърсил сетне помощ от годеницата си, но когато баща ѝ узнал причината, поради която бъдещият му зет е бил изхвърлен от училището, го отпратил безпощадно.

От срам, гняв и отчаяние момъкът загубил разсъдък. В болния му мозък останала само заръката на учителя: да събере хиляда човешки палеца.

И така, той започнал да убива, а отсечените от жертвите палци окачал на едно дърво. Ала тъй като видял, че там ги кълват гарвани и лешояди, увесил ги на врата си, като наниз.

Така получил прозвището Ангулимала (наниз от палци) и където стъпел, всявал ужас сред населението. Самият владетел научил за злодеянията на Ангулимала и разпоредил той да бъде заловен. Когато майката разбрала това, отишла в гората, където било обиталището на сина ѝ в отчаян опит да го спаси.

По това време огърлието на Ангулимала наброявало деветстотин деветдесет и девет пръста; за да довърши задачата, му оставало да си набави още само един.

Буда узнал за намерението на майката и разсъдил, че ако не се намеси, има опасност Ангулимала да убие майка си, за да се сдобие е последния нужен му палец. А в такъв случай още дълго-дълго щяла да го преследва лошата карма. Обзело го състрадание, решил да се намеси и се отправил към гората.

През това време Ангулимала стоял на едно възвишение. Бил изтощен от множеството безсънни нощи, но жадувал да извърши последното убийство и да приключи делото си, та се зарекъл да погуби първото човешко същество, което съзре. И както гледал от възвишението, съзрял в подножието жена. Зарадвал се, че ще попълни най-сетне сбирката си, но когато жената се приближила, видял, че това е майка му. Поколебал се, но след миг съзрял на пътя друга човешка фигура – на монах. Всъщност това бил Буда. Ангулимала решил да убие него. Извадил ножа си, спуснал се по склона и се втурнал след Просветления.

Ала Буда продължавал все напред и колкото и Ангулимала да се мъчел да го догони, все не смогвал. Накрая се провикнал:

– О, бхикку, спри, спри!

А Просветленият отвърнал:

– Аз спрях. Не спря ти.

– О, бхикку – отвърнал Ангулимала. – Защо казваш, че ти си спрял, а аз не съм?

– Казах, че съм спрял – отвърнал Буда, – защото съм се отказал да убивам каквито и да било твари. Отказах се да причинявам мъки на каквито и да било твари и чрез размисъл се потопих във всеобхватната любов, търпение и познание. Ала ти не се отказа да убиваш и все още не си се потопил във всеобхватната любов и търпеливост. Ето защо ти си този, който не е спрял.

Чувайки тези думи, разсъдъкът на Ангулимала се възвърнал и той си рекъл: „Това са думи на мъдрец. Този монах е тъй мъдър и храбър, че несъмнено е водител. А може би е самият Просветлен, който е дошъл тук, за да ми покаже светлината.“

И тогава захвърлил всичките си оръжия и помолил Просветления да го допусне сред бхикку – което Буда и сторил.

След дълго издирване владетелят и неговите хора открили Ангулимала – в обителта на Буда. След като се уверили, че той се

е отказал да върши злини и е станал бхикку, решили да го оставят на мира.

В манастира Ангулимала ревностно се отдавал на медитация, но не можел да постигне душевен покой, защото спомените за миналото не го напускали и в ушите му още звучали покъртителните вопли на неговите жертви. Когато излизал по улиците, хората често го замеряли с камъни и го наранявали. Веднъж дори се върнал в обителта със счупена глава, окървавен и цял в синини и рани.

– Сине мой Ангулимала – утешително му рекъл Буда, като го видял, – ти приключи със злото.

Имай търпение. Това е следствие от злините, които си сторил в живота си. Но знай, че заради лошата си карма щеше да страдаш безчет съществувания, ако не бях застанал на пътя ти.

Една сутрин, докато бил на разходка, Ангулимала чул как някой стене от болка. Отправил се по посока на воплите и съзрял бременна жена – родилните болки вече били започнали. Обладало го дълбоко състрадание и той отишъл при Буда, за да го попита що да стори. Просветленият му заръчал да се върне при жената и да изрече следните думи:

*Сестро, от деня, в който станах бхикку,
съзнателно не съм отнемал
живота на никое същество.
Чрез тази истина дано бъдеш добре
и дано бъде добре нероденото ти още дете.*

На мига мъките на жената свършили и детето се явило на бял свят. И майката, и рожбата ѝ били здрави, читави и ведри.

На Ангулимала все повече му харесвало да живее в самота и отшелничество. Когато му дошло времето, преминал в отвъдното спокойно. Като арахант достигнал паранирвана.

Други бхикку често питали Буда къде и как се е преродил Ангулимала и с какво е заслужил паранирвана, при положение, че е извършил толкова убийства.

– Ангулимала стори тъй много злини, понеже не е имал добри приятели – отвърщал Просветленият. – Ала по-късно намери добри приятели и благодарение на тяхната помощ и съвети доби

разум и отговорност и се отдаде на дхарма и на благотворна медитация. Така злочинствата му се прочистиха и съзнанието му напълно се избистри от всякаква скверност. – И добавил: – Чиито злини биват затъмнени чрез доброто, той озарява света като луна.

Силата на любовта и състраданието е по-мощна от всякакво зло и е същностна за Пробудата.

Един твърде суетен младеж спечелил няколко състезания по стрелба с лък и се възгордял дотолкова, че отправил предизвикателство към учител, знаменит със своите умения. Учителят се подсмихнал, но дал съгласието си.

Още при първия си опит младежът уцелил от голямо разстояние окото на бик; а после с втората стрела разцепил първата.

Било ред на учителя. Ала той не посегнал към лъка си, а приканил младежа да го последва нагоре в планината.

Любопитен какво е намислил възрастният му съперник, младежът тръгнал с него. Вървели, докато стигнали пред дълбока пропаст, над която се люлее неустойчиво закрепен клон. Стъпвайки спокойно върху своеобразния мост, старият учител избрал за мишена едно дърво отгатык пропастта, вдигнал лъка си и пуснал стрела – тя се забила точно по средата на ствола. Сетне пъргаво пристъпил заднишком по клона и се озовал на твърда земя.

– Сега е твой ред – обърнал се към младия си спътник.

Гледайки с ужас дълбоката и сякаш притегляща го бездна, младежът не се претрашил да стъпи на клона, камо ли да стреля оттам.

– Владееш лъка – рекъл тогава учителят. – Ала не владееш ума си, от който зависи решаващият удар.

Веднъж един човек изрови от нивата си божествена, приказно хубава мраморна статуя. Занесе я на колекционер, който ценеше всичко красиво, и предложи да му я продаде. Колекционерът заплати скъпо и прескъпо. Сетне двамата се разделиха.

Докато се връщаше към дома с парите, човекът си мислеше: „Дълго ще преживея с тия пари! Как е възможно някой да даде тъй много за безжизнен дялан камък, който хиляда години е лежал в земята ненужен!“

А в същото време колекционерът се любуваше на своята статуя и си мислеше: „Каква красота! Каква жизненост! Какво духовно просветление! Как е възможно някой да преотстъпи всичко това за пари – мъртви и безчувствени!“

Халил Джубран

Един стар монах метял двора на манастира под жаркото слънце. Минал друг монах, млад, и го попитал:

- На колко години си?
- На седемдесет и седем – отвърнал старецът.
- Та ти си много стар! – възкликнал младежът.
- Защо все още се нагърбваш с такъв тежък труд?
- Защото съм тук.
- Но защо под жаркото слънце?
- Защото то е тук.

Един ученик по бойни изкуства отишъл при учителя си и му казал:

– Желал бих да усъвършенствам уменията си. Освен че се обучавам при теб, бих желал да посещавам и друг учител, за да усвоя и по-различни похвати. Какво мислиш по въпроса?

– Ловецът, който гони два заека – усмихнал се учителят, – не улавя ни един.

Веднъж един висш сановник срещнал високоуважаван учител. Тъй като бил много суетен, решил да му изтъкне колко го превъзхожда.

– Старче – обърнал се към него, – знаеш ли какво мисля за теб и за твоите поучения?

Безразлично ми е какво мислиш – отвърнал мъдрият човек. – Имаш право на собствено мнение.

Сановникът изсумтял презрително.

– Е, аз все пак ще ти кажа. За мен ти си само куп сухи фъшкии. Учителят се усмихнал, но останал безмълвен.

Разочарован, че оскърблението му не намира отклик, сановникът предизвикателно попитал:

– А ти какво мислиш за мен?

– В моите очи ти си досущ като Буда – отвърнал учителят.

Чувайки това, сановникът си тръгнал доволен, а вкъщи разказал случката на жена си.

– Самомнителен глупако! – скастрила го тя. – Ако човек има сърце като куп фъшкии, той вижда всекиго в тази светлина. Старият човек има сърце като на Буда, ето защо в неговите очи всеки, дори и ти, е подобен на Буда.

Една риба каза на друга риба:

– Над нашето море има друго море, в което плуват твари и живеят досущ както ние живеем тук.

Другата риба отвърна:

– Пълна измислица! Пълна измислица! Знаеш, че който излезе дори и на сантиметър извън нашето море и остане навън, умира. Тогава как ще ми докажеш, че другаде, в други морета има живот?

Халил Джубран

Един ученик попитал дхарма учителя си:

– Как мога да успокоя духа си?

– Сега съм твърде зает – отвърнал учителят. – Защо не се допиташ до първия си дхарма брат?

Ученикът последвал съвета и задал същия въпрос.

– Боли ме главата и сега не ми се говори – отвърнал първият дхарма брат. – Защо не се обърнеш към втория дхарма брат?

Ала вторият дхарма брат също не се отзовал.

– Боли ме стомахът – рекъл. – Защо не се осведомиш направо от нашия дхарма учител?

Върнал се момъкът при учителя и се оплакал:

– Никой нищо не ми казва. Никой не ми дава никакъв отговор.

– Ти наистина си глупак – укорил го учителят. – Всеки ти е дал отговора.

И благодарение на това ученикът достигнал до просветление.

Един дзен учител насърчавал учениците си усърдно да залягат в упражненията, с оглед да надхвърлят рамките на света на рождението и смъртта.

– Но, учителю – попитал един ученик, – кажи ни как да надхвърлим рамките на рождението и смъртта?

– Търсете света без рождение и смърт – отвърнал учителят.

– Ала къде можем да намерим свят без рождение и смърт?

– Търсете го именно в света на рождението и смъртта.

Веднъж на едно плашило рекох:

– Навярно ти е омръзнало да стърчиш посред безлюдна нива?

А то отвърна:

– Радостта да плашиш е дълбока и мощна. Тя никога не ми омръзва.

Поразмислих и казах:

– Вярно е, аз също съм изпитвал тази радост. А то отрони:

– Могат да я изпитат само онези, които вътрешно са от слама.

Тогава си тръгнах, без да знам дали думите са били ласкателни или унижителни.

Изтече година. Плашилото стана философ.

И когато отново наминах покрай него, видях как две гарги свиват гнездо под шапката му.

Халил Джубран

Един човек си проправял път през гъста гора, осеяна с тръни и камъни. Внезапно с ужас видял пред себе си слон, който се втурнал към него. Човекът се обърнал и си плюл на петите. Не след дълго съзрял дълбока яма и се втурнал нататък, за да се скрие там от развилнелия се звяр.

Ала щом се озовал пред ямата и надзърнал вътре, изтръпнал – на дъното лежала свита на кълбо усойница. Тъй или инак, избор няма, та скочил вътре, но се вкопчил в едно увивно растение, пълзящо по стената, за да бъде възможно най-далеч от змията. Поглеждайки нагоре обаче, съгледал две мишки – бяла и черна, – които прегризвали растението. А малко под тях имало пчелен кошер, от който току се отронвали капки мед.

От всички страни човекът бил застрашен, но въпреки това жадно започнал да вкусува меда. По някое време минал друг пътник и му предложил да го измъкне оттам и да му покаже спасителен изход. Ала петимният за сладост човек отказал.

Трънливият път е самсара, океанът на живота. Човешкият живот не е изтъкан от цветя и рози.

Той е осеян с трудности и препятствия, които трябва да се преодоляват; с несправедливи укори и противодействия, с нападения и оскърбления, които трябва да се изтърпяват. Такъв е трънливият път на живота.

Слонът представлява смъртта, усойницата – старостта, увивното растение – рождението, двете мишки – нощта и денят. Капките мед съответстват на мимолетните чувствени удоволствия. Човекът е тъй нареченото битие. Благонамереният минавач представлява Буда.

Временното материално щастие не е нищо повече от удовлетворение на някое желание. Щом желаното бъде постигнато, възниква друго желание. Ненаситни са всички желания.

Скръбта е същностна част от живота и не може да се избегне.

Имало някога една риба. И защото била риба, целият ѝ живот минавал в езерото и тя друго не познавала. Веднъж, докато си плувала там, съзряла своя позната костенурка, която тъкмо се завръщала от излет на сушата.

– Здравей, госпожо костенурко – казала рибата. – Отдавна не съм те виждала. Къде се загуби?

– Бях на сушата – обяснила костенурката.

– Сушата ли? – възкликнала рибата. – Какво имаш предвид под „суша“? Суша няма. Аз такова нещо никога не съм виждала. Сушата е просто едно нищо.

– Е, щом искаш да си мислиш така, можеш, разбира се – добродушно отвърнала костенурката. – Но аз все пак бях там.

– Я стига – опънала се рибата. – Говори смислено. Кажи, какво представлява това място? Цялото ли е мокро?

– Не, не е мокро.

– А приятно свежо ли е и хладно?

– Не, не е свежо и хладно.

– Бистро ли е, светлината минава ли през него?

– Не, не е бистро. Светлината не минава през него.

– А гальовно ли е, мога ли да се плъзгам из него с моите перки, да се гмуркам нагоре-надолу?

– Не, не е гальовно. И там не можеш да плуваш.

– Движи ли се, има ли течения?

– Не, нито се движи, нито има течения.

– Надига ли се на високи вълни, поръбени с бяла пяна? – продължила да пита костенурката, раздразнена от тъй много „не“-та.

– Не! – отново отвърнала поривисто костенурката. – Никога не съм го виждала да се надига на вълни.

– Ето на! – възкликнала победоносно костенурката. – Нали ти казах, че тая твоя суша е едно нищо! Разпитах те и ти ми отговори, че не е нито мокра, нито хладна, нито бистра, нито гальовна, че там няма течения, нито вълни. А щом там ги няма тия неща, какво друго е, освен едно нищо?

– Е, щом упорстваш да смяташ, че сушата е едно нищо, твоя воля. Но всеки, който познава и сушата, и водата, ще ти каже, че

ти си просто една глупава риба – понеже си въобразяваш, че каквото не познаваш, е едно нищо само защото не го познаваш.

След тези думи костенурката се обърнала, оставила рибата в езерото и поела обратно към сушата, която била едно нищо.

Живееше някога един човек, който притежаваше цяла долина с игли. Веднъж Исусовата майка дойде при него и му рече:

– Друже, дрехата на сина ми е скъсана. Трябва да я изкърпя, преди той да иде в храма. Би ли ми дал игла?

А той не ѝ даде игла, но ѝ изнесе цяло слово относно това, що е да даваш и що е да вземаш – та да го повтори тя пред сина си, преди той да поеме към храма.

Халил Джубран

Един монах бил отговорен за градината на знаменит дзен храм. Длъжността му била поверена, защото обичал цветята, храстите и дърветата. Близко до този храм се издигал друг, обитаван от дзен учител. Веднъж, когато монахът очаквал знатни гости, положил особени грижи за градината. Изскубал плевелите, подкастрил храстите, пригладил мъха и щателно събрал всички сухи листа. Докато се трудел, старият учител го наблюдавал с интерес иззад зида, разделящ двата храма.

След като привършил, монахът отстъпил назад да се полюбува на делото си.

– Не е ли красиво? – подвикнал на учителя.

– Красиво е – потвърдил той, – ала липсва нещо. Помогни ми да дойда при теб и ще ти покажа какво.

След известно колебание монахът помогнал на стареца да се прехвърли през зида.

Учителят бавно пристъпил към едно дърво посред градината, обхванал ствола с ръце и го разтърсил. Наоколо се посипали листа.

– Ето – обърнал се към домакина. – Сега можеш да ме върнеш обратно.

Отдавна, много отдавна, Буда се родил в облика на папагалче. Един ден над родната му гора се извила буря. Бляскали светкавици, трещели гръмотевици, а едно сухо дърво, поразено от мълния, лумнало в пламъци. Искри прехвърчали из въздуха и скоро пожарът обхванал цялата гора. Животните ужасени се разбягали във всички посоки, в опит да се изплъзнат от огъня и дима.

– Пожар! Пожар! – викало папагалчето. – Към реката!

Размахвайки крила, то се хвърлило сред огнената стихия и вилнеещата буря, издигнало се нагоре ѝ полетяло към реката спасителка. Но летейки, съзряло множество горски твари, попаднали в капана на пламъците долу, впримчени от тях и без никаква възможност да се измъкнат.

В отчаян порив да ги спаси, папагалчето се стрелнало към реката, гмурнало се във водата и литнало обратно към бушуващия пожар. Над гората било горещо като в нажежена пещ. Заради

гъстия дим било почти невъзможно да се диша. Пламъците се издигали нависоко и пращели страховито. Но папагалчето храбро продължавало напред. И когато се озовало над средата на гората, размахало силно крилца, за да изтръска няколкото капки вода, все още оросяващи перата му. Капчиците се отронили надолу като бисери, в сърцето на пожара, и на мига се изпарили.

Папагалчето отново полетяло към реката, през пламъците и дима, потопило се във водата и се устремило обратно към горящата гора. Така сторило многократно. Перата му почернели, крачката му се опърлили, белите дробове го болели, очите го смъдели. Виело му се свят от гледката на въртопа искри. Ала то летяло ли, летяло до реката и обратно.

По това време някои от девите – богове на щастливото царство – се реели из висините в надоблачните си дворци от злато и слонова кост. Случайно съзрели папагалчето, прехвърчащо сред пламъците.

– Какво глупаво птиче! – възкликнали. – Мъчи се да потуши горски пожар с няколко пръски вода! – И избухнали в смях.

Ала един от тях се затрогнал, преобразил се в златен орел и се спуснал надолу, към папагалчето сред жежкия въздух. То тъкмо

долитало откъм реката, когато видяло до себе си големия орел с очи като разтопено злато.

– Махни се оттук, птиче! – рекъл орелът с гръмовен глас. – Това е непосилно дело. Няколко капки вода не могат да потушат пожар. Спри дотук и се спасявай!

Но папагалчето упорито продължило да прелита през пламъците и пушека, независимо от призивите на орела.

– Не са ми нужни съвети – проронило то, кашляйки от дима. – А помощ!

Тогава богът-орел се засрамил. Виждал във висините как неговите събратя безгрижно се смеят и бъррят, докато тварите долу виели от болка и страх. И макар да бил бог, в сърцето му се породил копнеж да бъде като храброто, самоотвержено папагалче.

– Ще ти помогна! – извикал и, обзет от дълбоко вълнение, заридал. Като поток рукнали сияйните му сълзи, залели горящата гора и угасили пламъците.

Димът започнал да се разсейва. Папагалчето, умито и то от сълзите на орела, бодро се премятало във въздуха и се смееело от радост.

Сълзите на орела капели от овъглените клони. Дим се издигал от нажежената земя. Но, по чудо, там където проблясвали сълзите, се раждал нов живот – свежи издънки, листа и стебла. Тучна трева пониквала изпод още разжарената пепел. А където сълзите били оросили крилете на папагалчето, порасвали нови пера – червени, зелени, жълти, сини, всякакви ярки и свежи цветове.

– Каква красива птица! – казали си всички животни и се спогледали изумени. Били живи, здрави, невредими.

А високо горе в небето се реело радостно малкото папагалче, чиято храброст и всеотдайност породили чудодейния дъжд.

В един ясен и хладен ден Буда се разхождал из гората, наслаждавайки се на красотата на природата. По някое време стигнал до поляна, където видял скръбен на вид човек, потънал в пламенна молитва.

Човекът разпознал Буда, паднал на колене и извикал:

– Учителю Буда, животът е горчив и мъчителен! Някога бях богат, животът ми бе лек и честит. Чрез мошеничество и измама хората, на които вярвах и които обичах, ми отнеха всичко. Сега съм само един клетник и отнйде не мога подиря помощ. Колко пъти трябва да се преродя в този свят на страдания, преди да мога да се освободя?

Буда посочил едно отрупано с плод мангово дърво и казал:

– Виждаш ли това мангово дърво? Трябва да се преродиш толкова пъти, колкото са плодовете на него, преди да познаеш благодатта на освобождението от страданията в този менлив свят.

Като видял, че плодовете са няколко десетки, човекът простенал:

– Но защо, учителю? Аз живях праведно, съгласно предписанията! Защо съм осъден да страдам тъй дълго?

– Така трябва да бъде – въздъхнал Буда и продължил по пътя си.

Малко по-нататък се натъкнал край една просека на друг човек, който също се молел горещо. Той на свой ред паднал на колене и възкликнал:

– Учителю Буда, животът е горчив и мъчителен! Загубих всички, които обичах. Сега си нямам никого, самотата ми е безкрайна. Съществуването ми е изтъкано от болка. Колко пъти трябва да се преродя в този свят на страдания, преди да позная благодатта на освобождението?

Буда посочил полските цветя край просеката и казал:

– Преди да познаеш благодатта на освобождението от този менлив свят, ще трябва да се преродиш толкова пъти, колкото са цветята тук.

Виждайки, че цветята са стотици, човекът проплакал:

– Но защо, учителю? Аз съм сторил множество добри дела и съм следвал предписанията ти неотклонно. Защо се налага да изтърпя още толкова страдания?

– Така трябва да бъде – въздъхнал Буда и продължил по пътя си.

След някое време стигнал до едно клонесто тамариндово дърво. Под него се молел човек. Щом видял Буда, той се хвърлил към него и паднал на колене.

– О, учителю! Животът е изтъкан от страдания! Дните ми минаха в робски труд под палещото слънце, а нощем нямах друга постеля освен купчина слама връз студената, влажна земя. Животът е само глад, жажда и самота! Колко пъти трябва да се преродя, преди да позная благодатта на освобождението?

Буда погледнал към тамариндовото дърво – всеки клон бил отрупан с множество издънки, а всяка издънка – с десетки листа. И казал:

– Виж това тамариндово дърво. Преди да познаеш благодатта на освобождението от този менлив свят, трябва да се преродиш толкова пъти, колкото са листата му.

Човекът погледнал нагоре към хилядите листа и очите му се налели със сълзи на признателност и отрада.

– Колко милостиво! – проронил и се проснал ничком в нозете на Буда.

От този ден нататък тамариндовото дърво е символ на търпеливост и издържливост.

По изгрев един лисугер се вгледа в сянката си и рече:
– За обяд ще ми е нужна камила.
Цяла сутрин обикаля да търси камила. Ала по пладне отново
съзря сянката си и каза:
– И мишка ще ми стигне.

Халил Джубран

Веднъж красива и добре облечена жена почукала на вратата на един дом. Стопанинът я запитал коя е и тя му отвърнала, че е богинята на богатството. Стопанинът се зарадвал и ѝ оказал сърдечен прием.

Наскоро след това се появила друга жена – грозна и бедно облечена. Стопанинът я попитал коя е и тя отвърнала, че е богинята на бедността. Човекът се уплашил и се опитал да я изведе от дома си, но тя отказала с думите:

– Богинята на богатството е моя сестра. Помежду си имаме споразумение, че никога не ще живеем разлъчени. Ако ме изгониш, тя ще си тръгне с мен.

Рождението върви заедно със смъртта. Щастието върви със злощастието. След доброто идва лошото. Всеки трябва да осъзнае това. Глупците се боят от злощастието и се стремят към щастието – ала които се домогват до просветлението, трябва да надхвърлят и двете и да бъдат свободни от обвързаността със света.

Живял някога велик владетел, който потъпквал народа си и поданиците му го ненавиждали.

Един ден се случило Буда да посети царството му и владетелят пожелал да го види. Отишъл при него и попитал:

– О, Шалямун, можеш ли да ми разкажеш някоя история, която хем да ме развлече, хем да ми бъде от полза?

Благословеният отвърнал:

– Ще ти разкажа притчата за гладното куче.

Имало някога един зъл тиранин и бог Индра, приемайки облика на ловец, слязъл на земята заедно с демона Матали в образа на огромно куче. Ловецът и кучето отишли в двореца, влезли вътре и тутакси кучето надало тъй скръбен и силен вой, че сградата се затресла чак до темелите.

Тиранинът заповядал да доведат неканения гост пред трона му и попитал защо кучето вие тъй ужасяващо.

– Гладно е – обяснил ловецът.

Владетелят, донейде уплашен от страховитата твар, разпоредил на слугите си да му донесат храна. Ала колкото и да носели, то на мига я поглъщало и искало още. Всички блюда, приготвени за предстоящия пир, изчезнали бързо между челюстите на звяра, но той продължавал да лае стръвно. Изпразнили всички килери, изчерпали всички запаси, но напразно. Кучето нямало насита.

Испаднал в отчаяние, тиранинът попитал:

– Нищо ли няма да утоли глада на този пес?

– Нищо – отвърнал ловецът, – нищо, освен може би плътта на всички негови врагове.

– А кои са враговете му? – тревожно попитал господарят.

– Кучето ще вие дотогава, докато има гладни хора в твоето царство – обяснил ловецът. – А врагове са му онези, които вършат неправди и тъпчат бедните.

Потисникът си припомнил своите злочинства, обзели го угризения и за първи път в живота си се вслушал в поученията на праведността.

След като завършил разказа си, Просветленият се обърнал към владетеля, чието лице било побледняло, и добавил:

– Духовният слух на могъщите може да се изостри. Когато ти, велики владетелю, чуеш кучешки лай, припомни си поученията на Буда и как можеш да усмириш звяра.

Живели някога двама монаси, които тръгнали заедно на поклонничество из страната. Един ден стигнали до река и видели там красива девойка, която се чудела как да стигне до отсрещния бряг.

Забелязвайки затруднението ѝ, по-възрастният монах предложил да я пренесе на гръб през реката. Като чул тези думи, младият му спътник го изгледал с покруса. Без да му обръща внимание, старецът помогнал на девойката. Сетне двамата монаси продължили по пътя си.

По заниз слънце стигнали до порутена колиба и решили да пренощуват там. Стариат монах скоро заспал, но младият не можел да мигне и се въртял неспокойно в постелята.

Накрая се пристрашил, събудил другаря си и му казал с укор:
– Предписанието за монасите е да стоят далеч от жени. Истински съм смутен и засрамен от днешната ти постъпка!

Стариат монах се вгледал в младия и на лицето му се изписала усмивка.

– Аха, това значи те измъчва – рекъл. – Братко, аз оставих девойката на другия бряг. А ти още си край нея. Защо ти е да я връщаш обратно при нас?

Веднъж очите, носът и устата на един човек се събрали на съвещание. Първи се изказали очите:

– Ние, очите, сме най-важни по значение. Чрез нас се вижда кое е красиво и кое – грозно, кое е голямо и кое – малко, кое е високо и кое – ниско. Така че ние очите сме първостепенни. Ала много неподобаващо сме разположени по-ниско от веждите, от които няма никаква полза. Просто не е честно!

Сетне заговорил носът:

– Най-важен съм аз, носът. Единствен аз съм способен да различа уханье от смрад. Дишането също зависи от мен. Ако не пропускам въздуха, човекът ще умре. Така че първостепен съм аз. Несправедливо съм поставен под непотребните вежди. Голяма злочестина е моята!

После думата взела устата:

– Аз съм най-важната част от човешкото тяло. Мога да говоря. Без мен не би имало общение между хората. Аз поемам храната – без мен ще настъпи гладна смърт. И такава първостепенна част като мен се намира най-ниско на лицето, докато непотребните вежди са най-нависоко. Недопустимо!

Най-накрая се обадили веждите.

– Моля ви, не се препирайте – проронили те бавно. – Ние, веждите, положително сме най-непотребни, признаваме си го. Съгласни сме нашето място да е под вас.

След тези думи веждите се спуснали под очите. Гледката била ужасна – притежателят им вече не приличал на човешко същество. Сетне слезли още по-надолу – под носа. Видът на човека станал направо чудовищен. И накрая се настанили под устата. Уродливостта била пълна.

Тогава очите, носът и устата отново обсъдили положението – и стигнали до заключението, че ще е най-добре веждите да се върнат на първоначално отреденото им място.

Когато това станало, се възвърнал и човешкият облик на лицето.

И така, оказва се, че най-непотребното нещо може да е най-насъщно.

Живеели някога в далечна планина стар монах и млад монах. Старият монах бил ревностен в дхарма и често се отдавал на дълбока медитация. Медитациите му продължавали от половин до цял ден и по време на тях той често провиждал какво ще се случи в бъдещето.

Веднъж, при поредната, той внезапно съзрял, че младият му другар ще се спомине след седмица. Решил, че през тези последни дни момъкът трябва да се види с близките си. Ето защо, макар и с болка в сърцето, го извикал и му казал:

– Дете мое, ще ти дам една седмица почивка – да си отидеш вкъщи, да видиш майка си и баща си.

– Наистина ли? – зарадвал се младежът. – Много ти благодаря. Право да си кажа, напоследък много се затъжих за дома.

– Върви – рекъл с въздишка старецът. – Но не забравяй: на осмия ден трябва да си тук.

Младият монах бодро се спуснал от планината, без дори да е забелязал скръбта на стареца. След

като вървял дълго, го налегнала жажда и спрял край един поток, за да я утоли. Навеждайки се, видял, че на брега има мравуняк и там безброй мравки влизали и излизали. Докато ги наблюдавал с интерес, внезапно установил, че по някаква причина равнището на водата се повишава и потокът ще прелее от коритото. „О, не! – казал си с огорчение. – Мравките ще се удавят!“

Бързо натрупал около мравуняка насип от пръст – като защитна стена. Така не само предотвратил той да бъде зает от водата, но и отклонил течението в друга посока. И спасил живота на безчет мравки.

Седмицата изминала бързо. Старият монах седял печален в планинското си убежище. Внезапно съзрял надалеч младия монах, който пъргаво и бодро изкачвал склона. Не можел да повярва на очите си! За първи път ясновидството му го лъжело. Завтекъл се към момъка толкова бързо, колкото му позволявали старите нозе, и го прегърнал топло. Сетне го помолил да разкаже как е прекарал последните дни.

Младежът охотно описал краткото си пътешествие, като не забравил да спомене и случката с мравуняка.

И тогава старецът разбрал, защо той е убягнал от предопределената му смърт. Спасяването на мравките довело дотам, щото ограниченият му до седмица живот да бъде превърнат в щастливо дълголетие.

Такава е заслугата да вършиш добри дела, дори и ако не наглед са без значение.

Състрадателните постъпки могат да озарят съдбата ти. И обратно – жестоките действия могат да ѝ навредят.

Веднъж един човек влязъл в златарски дюкян и казал на собственика:

– Бих желал да претегля злато. Нека използвам везните ти!
– Искрено съжалявам, но нямам лопата – отвърнал златарят.
– Но аз не ти искам лопата – възразил посетителят. – Везни ми трябват!

– Нямам метла в дюкяна – рекъл златарят.
– Ти глух ли си? – ядосал се посетителят. – Колко пъти да ти повтарям, че ми са ми нужни везни!

А златарят отговорил.

– Чух те много добре. Не съм глух. Ала като те гледам, нямаш опит в измерването на злато. Като теглиш своето, ще изръсиш на пода няколко прашинки. Тогава ще ми кажеш: „Нека използвам метлата ти, за да си събера златото!“ А след като го събереш, ще ме попиташ дали имам лопата. Ясно ли ти е сега? Аз просто виждам края от самото начало.

Руми

Една скърбяща майка отишла при Буда, понесла в ръце мъртвото си дете, и умолително му рекла:

– Знам, че можеш да му възвърнеш живота. Моля те, стори го.

– Смъртта е неизбежна – отвърнал Буда. – Аз не съм в състояние да му възвърна живота.

Жената била съкрушена, неспособна да приеме отговора. Виждайки мъката ѝ, Буда казал:

– Мога да върна детето ти обратно към живота, ако ми донесеш синапени зрънца от дом, където никога не е имало смърт.

Чувайки тези думи, майката усетила как плаха надежда покълва в наболялото ѝ сърце и незабавно тръгнала да изпълни задачата.

Похлопала на първата врата и помолила за синапени зрънца. Стопанката се отзовала много любезно и ѝ казала, че с готовност ще ѝ услужи. Тогава майката попитала:

– Не е имало смърт в семейството ви, нали?

При този въпрос стопанката се разридала и промълвила:

– Преди шест месеца мъжът ми умря в съня си. Разочарована, майката си тръгнала.

Във втората къща ѝ отворил млад мъж, който казал, че дядо му се е споминал едва няколко дни по-рано.

В третата майката се натъкнала на старица, чиито син и снаха наскоро били загинала при злополука.

Напразно жената обикаляла ли, обикаляла – на колкото и врати да похлопала, оказвало се, че всички семейства жалеят за някой покойник.

Когато се върнала при Буда, той я попитал дали е успяла.

– Не, учителю – въздъхнала тя. – Но разбрах урока ти. Примирявам се с неизбежното. Вече не искам от теб да ми върнеш детето. Рано или късно то щеше да умре. Но те моля да ме научиш на онова, което никога не умира.

Три мравки се срещнаха върху носа на един човек, който спеше, полегнал на слънце. След като се поздравиха взаимно, всяка според обичая на своето племе, се впуснаха в разговор.

Първата мравка рече:

– Никога не съм виждала тъй безплодни долини и хълмове. Цял ден търсих поне някакво семенце, но напусто.

Втората мравка заяви:

– И аз не намерих нищичко, при все че надникнах във всички кътчета и дупки. Навярно това е ровката, пихтиеста и ялова земя, за която съм чувала от сънародниците си.

Тогава третата мравка вдигна глава и каза:

– Приятели, ние сме стъпили наврѹх носа на Великата мравка, могѹщата и необятна Мравка, чиято снага е тъй огромна, че не можем да я обозрем, сянката ѝ се простира тъй надалеч, че не можем да видим очертанията ѝ, а гласът ѝ е тъй грѹмовит, че не можем да го чуем. Тя е вездесѹща.

Щом третата мравка изрече тези думи, другите две се спогледаха смеешком.

В същия миг човекът се обърна; и, все така насън, вдигна ръка, почеса се по носа и смачка трите мравки.

Халил Джубран

Един ученик отишъл при своя учител и му се оплакал:

– Учителю, никак не се справям с медитацията! Разсейвам се, или ме заболяват краката, или пък току задрямвам. Просто ужасно!

– Ще мине – отвърнал спокойно учителят.

Седмица по-късно ученикът отново го посетил.

– Сега медитирам отлично – похвалил се. – Чувствам се съсредоточен и умиротворен. Просто прекрасно!

– Ще мине – отвърнал спокойно учителят.

Един монах тръгнал на дълго поклонническо странстване, за да търси Буда. Много години посветил на това, докато най-сетне се оказал близо до местоназначението. Ала за да се стигне до обитаваната от Буда област, трябвало да се прекоси река. Монахът съзрял ладия с лодкар, уговорил се с него и скоро се оттласнали от брега.

Ала както лодкарят гребъл, монахът внезапно съзрял, че нещо се носи по водата към тях. Когато го доближили, установили, че е труп на човек – а след миг монахът с ужас разпознал тялото: било неговото собствено. Разридал се при вида на тленната си обвивка, безжизнена, подмятана от течението.

Този миг сложил началото на неговото освобождение.

Един тибетски ученик медитирал в стаята си и по някое време му се привидял паяк, който по тънка нишка се спускал пред него. Ден подир ден гнусната твар му се явявала отново и отново, всеки път все по-голяма.

Уплашен, ученикът споделил преживяното със своя учител и накрая споделил, че замислял по време на медитацията да държи в скута си нож и щом паякът дойде, да го убие.

Учителят не одобрил плана му и го посъветвал вместо това да сложи до себе си къс тебешир и когато паякът се появи, да очертае кръст върху корема му.

Ученикът се прибрал и отново се отдал на медитация. Когато паякът за пореден път го посетил, устоял на желанието да посегне на живота му и изпълнил заръката на учителя.

По-късно отишъл при него и му разказал какво се е случило.

– Запретни си дрехата – рекъл тогава учителят. Младежът се зачудил, но се подчинил.

На корема му бил очертан кръст.

Живял някога един бакалин, вдовец от доста години. Случило се така, че паднал лошо, потрошил костите си и пратениците на Яма, бога на смъртта, дошли да приберат душата му.

Отнесли я, а като стигнали където трябва, оставили го и казали:

– Ето мястото, което ти е отредено.

Там отвсякъде се леела светлина и душата на бакалина въздъхнала:

– Колко хубаво е тук! Ех, да имах до себе си и хубава жена!

Мигом се появила споминалата се негова съпруга. Тя била красива, но на бакалина му се приискало друго, та рекъл:

– Баядерката, която ми беше съседка, танцуваше тъй прекрасно! Ех, как ми се ще да се любувам на кръшната ѝ снага, на гъвкавите ѝ движения...

Тутакси желанието му се сбъднало. Баядерката се появила и се впуснала в омаен танц.

Ала неизвестно защо, бакалинът не изпитал от гледката очакваното удоволствие.

Тогава, макар и да не бил гладен, си поръчал богат пир. Незабавно пред него започнали да се появяват най-редки и изтънчени блюда, изобилни и поднесени в изящна посуда. Но бакалинът бил забравил, че вече е само душа и няма как да се наслаждава на подобни неща.

Сетне поискал злато, скъпоценни камъни, разкошни одеяния, пухен диван... Всичко получавал тутакси, но нищо не му доставяло удоволствие.

Повикал тогава приятелите си. Довели му ги – оказали се до един крадливи, лъжливи, коварни, неблагодарни. Един през друг се надпреварвали да злословят, да мамят и да се гаврят с всичко.

Бакалинът изпаднал в пълно недоумение. Всичките му желания бивали изпълнени, но той не изпитвал никакво доволство, нищо не пораждало у него трепет и радост. Накрая горчиво възкликнал:

– Отвратен съм! Може би ще ми е по-добре в ада!

Тогава се явил Яма.

– Раят е удовлетвореност и пълнота – казал му. – А това тук е адът.

В едно селце живеели четирима братя сиромаси. Веднъж видели да минават десетина богатски деца, водени от своя частен учител. Те бодро и радостно крачели към близката река, пеейки ведически химни.

Изпълнили се братята със завист към облагодетелстваните деца, оплакали собствената си тежка орис, поговорили си дълго и накрая си казали:

– Ние също трябва да забогатеем и да станем важни и учени особи.

Решили най-големият да отиде при майка им, бедна вдовица, и да ѝ съобщи за намерението им.

– Майко – рекъл ѝ той, – ние искаме да постигнем благоденствие. Ще заминем и ще се поставим в услуга на някой отшелник, за да се изучим. А после ще забогатеем и ще дойдем да те приберем.

Напразно майката ги разубеждавала, напразно ги увещавала да не се впускат в подобно приключение, напразно изтъквала, че са надхвърлили възрастта да се учат, че светът е сложен и опасности дебнат отвсякъде... Младежите си знаели своето и заминали.

Бродили дълго и накрая намерили един отшелник в планинското му убежище. Той склонил да ги обучава и те прекарвали край него цяла година, през която усвоили много неща.

Един ден обаче отшелникът решил да поеме към Хималаите и им оповестил, че ги напуска. А като прощален дар споделил с тях една мантра, която имала свойството да възвръща мъртвите към живот.

Братята отново поели на път, нетърпеливи да изпробват ново-придобитото познание. Отнапред си представяли как успешно ще го осребрят и колко много пари ще спечелят от хора, които жалеят за свои покойни близки.

И както вървели през една гора, натъкнали се на разложен труп на тигър. Ето сгода да се упражнят, рекли си с радост.

Първи изрекъл мантрата най-малкият брат – и скелетът се възстановил.

Сетне я казал вторият брат – животното си възвърнало мускулите и нервите.

Последвал го третият брат – и кръв отново потекла в жилите на хищника.

А когато дошъл ред на най-големия брат, тялото се покрило с кожа, звярът се изправил, хвърлил се към четиримата младежи и ги разкъсал.

Кой е глупакът в тази история?

Дали малкият брат, който първи изрекъл възкресителната мантра? Дали средните братя, които последвали примера му? Или големият, който окончателно възвърнал тигъра към живот?

Не. Глупакът тук е отшелникът. Съкровище не се дарява на случайни люде.

Веднъж един богаташ обикалял имението си и съзрял неколцина селяни, които с помощта на вили трупали копа сено. Погледал ги и се възхитил от мощния им замах, при който вилите проблясвали, и от сръчните им, кръшни, гъвкави движения. В тях имало толкова красота, че той повикал един от селяните и му предложил по жълтица дневно, ако идва в дома му и изпълнява пред него същите действия.

Преливащ от радост, селянинът се явил още на другия ден. Не можел да повярва на късмета си – задачата му била тъй лесна, а щял да взема толкова, колкото иначе била платата му за цял изнурителен месец. В продължение на час размахвал празната вила, сетне си получил жълтицата и бодро се прибрал у дома.

На другата сутрин пак станало така. Ала кой знае защо, селянинът не изпитал същото доволство. И с всеки следващ ден той все повече помръквал, а в края на седмицата оповестил на господаря, че се отказва.

– Но защо? – озадачил се богаташът. – Нелепо е да се обричаш на тежък труд в пек и мраз, когато ти предлагам лека работа на завет, и то с далеч по-висока надница от обичайната ти?

– Така е, господарю – въздъхнал селянинът. – Ала тук не върша нищо.

Владетелят Викрам имал много мъдър министър на име Анирутар. Ценял го високо и обичал да беседва с него, защото винаги получавал добри и разумни съвети. Единствено го дразнел навикът на министъра в заключение на всеки разговор да заявява: „Всяко зло за добро“.

Веднъж двамата се разхождали извън града и Викрам, опитвайки се да прекърши един бамбук, който му препречвал пътя, си порязал дълбоко ръката и много го заболяло. При вида на кръвта, която рухнала от раната, Анирутар за пореден път изрекъл: „Всяко зло за добро“. Викрам се вбесил от липсата на съчувствие и, виждайки наблизо един кладенец, извикал на министъра:

– Ще те хвърля в тоя кладенец!

– Всяко зло за добро – отвърнал Анирутар.

Разярен, владетелят действително го бутнал в кладенеца и продължил разходката сам.

Ала не щеш ли, пресрещнала го дружина фанатични поклонници на страховитата богиня Кали, която изисквала да ѝ се принасят човешки жертви. Зарадвали се те – ето че жертвата сама им се явявала в лицето на Викрам.

Обредът изисквал жертвата да е чиста и невредима. Ето защо се захванали да събличат владетеля, за да умият тялото му. Ала внезапно един от поклонниците съзрял кръвта, която капела от ръката му – това го правело недостоеен за великата Кали. Нямало как – пуснали го.

Тогава Викрам си припомнил любимите думи на своя министър, осъзнал се и хукнал да го спаси. Извадил го от кладенеца, разказал му прежеждието си и изказал съгласие с мнението му, че всяко зло е за добро и че е оцелял благодарение на раната си. А сетне го попитал:

– А защо, преди да те бутна в кладенеца, ти каза, че и за теб това е зло за добро?

– Ех, обични ми господарю – засмял се министърът. – Та нали ако бях с теб, мен щяха да принесат в жертва на Кали, понеже нямам никаква рана. А вдън кладенеца оцелях.

Както си вървял през гората един брамин, озовал се пред клетка-капан, в която лежал изпосталял и примиращ от жажда тигър.

— Свети човече — рекъл тигърът, — виж ме, душа бера. Попаднах в клопка, заложена от ловци, и ме мъчи страшна жажда. Реката не е далеко. Моля те, пусни ме, ще отърча само колкото да си наквася устата — а сетне ще се върна и ще вляза обратно в клетката.

— Ти подиграваш ли се с мен? — отвърнал браминът. — Излезеш ли, тутакси ще ми се нахвърлиш и ще ме разкъсаш!

Тигърът заронил сълзи и промълвил с най-благия си глас:

— Не, няма, кълна ти се. Аз съм на крачка от смъртта, безсилен и безпомощен — как бих могъл да те нападам?

Дълго се окайвал и жалвал, та накрая браминът му повярвал, смилил се и отворил клетката. Мигом тигърът се метнал връз него, готов да го разкъса.

— Слушай — простенал браминът, — моля те само за едно благоволение, преди да ме изядеш.

Нека запитаме горските твари дали имаш основание да го сториш.

Тигърът помислил, помислил, и склонил.

Първо поискали мнението на едно дърво.

— Прав е тигърът — казал дървото. — Хората секат моите събратя, пращат ни на смърт и всеки от тях заслужава същата участ.

Продължили да вървят през гората и срещнали бивол.

— Прав е тигърът — рекъл и той. — Хората ме обричат на тежък труд в зной и студ, груби и безмилостни са към мен и моите събратя. Смъртта на когото и да е от тях ще е някакво възмездие.

Малко по-нататък срещнали орел.

— Хората ядат яйца и птици — заявил той. — Никой от тях не заслужава пощада.

Стигнали до река, на чийто бряг се приличал крокодил.

— Прав е тигърът — заявил на свой ред той. — И сълза не бих пролял за човешко същество.

Звярът вече отварял паст, за да разкъса брамина, когато покрай тях минала лисица. В порив на сетна надежда браминът се обърнал

към нея и ѝ обяснил как стоят нещата. Лисицата замислено помълчала, сетне казала:

– За да разреши вашия спор, трябва да имам яснота как се е стигнало дотук. Нека възстановим първоначалното положение.

Тигърът се съгласил. Върнали се при клетката и той влязъл обратно в нея. Без да се бави, браминът затръшнал вратата, спуснал резето, въздъхнал облекчено и отправил признателен взор към лисицата. А тя се изсмяла.

– Свети човече – рекла му, – друг път не бъди тъй лековерен. Сега знаеш каква участ очаква онези, които забравят, че ще погинат, ако оказват услуги на злодеи.

Един владетел се разхождал извън града, като никога без свита и охрана. Изневиделица към него се спуснала огромна птица, грабнала го и го отнесла в гнездото си навръх близката планина. Канела се да го разкъса, за да утоли глада си, когато клетникът ѝ се примолвил да го пощади.

– Гладна съм – възразила птицата, – а човешката плът е тъй сочна и вкусна!

– Имай милост – настоял човекът, – дай ми една последна възможност да се спася. Пусни ме, а аз ще намеря друго човешко същество и ще се разменя с него.

– Ха! – изсмяла се птицата. – Че как ще постигнеш такова нещо? Откъде-накъде някой ще даде живота си заради теб!

– Знам как може да стане – заявил владетелят. – Само ме пусни. Обещавам ти до утре да уредя нещата.

– Добре – склонила великанската птица след кратко колебание. – Но хич и не си помисляй да ме измамиш. Отмъщението ми ще е страшно.

Спуснала на земята владетеля, който се върнал в своята столица и незабавно разпратил навред глашатая, оповестяващи, че ако някой се жертва на негово място, на семейството му ще бъде осигурено богатство и благоденствие.

В един от градските бордеи живеело в най-безнадеждна бедност многолюдно семейство. Родителите не смогвали да изхранят челядта си. Като чули за предложението на владетеля, мислили, мислили, и накрая си казали:

– Ако прежалим едно от децата си, всички останали завинаги ще бъдат спасени от сиромашията. Нека жертваме едно чедо заради спасението на останалите.

Така и сторили. Предали най-малкия си син на дворцовите стражи, а те го отнесли в подножието на планината, навръх която била обителта на страховитата птица. Тя скоро съзряла предоставената ѝ плячка, стрелнала се надолу, грабнала момченцето и литнала нагоре с него.

Ала когато се озовало в гнездото, то избухнало в смях.

– Но защо се смееш? – попитала смаяната птица.

– Не от радост се смея – отвърнало детето. – Днес тази, която ми дари живот, ме обрече на смърт. Този, който би трябвало да ме

изхранва и отгледа, се отказа от мен. А владетелят, който е длъжен да ме закриля, както и всички свои поданици, ме даде в жертва. Дори

боговете, които аз, клета малка твар, никога не съм оскърбявал, ме загърбиха. Какво друго да сторя, освен да се смея? Когато те затрупат злощастия, радвай се, защото каквото и да последва, неизбежно ще е по-добро.

Голямата птица проумяла и се трогнала. Пощадила момченцето и повече никога не вкусила човешка плът.

Трима пътници прекосявали Хималаите и беседвали относно важността да прилагат на дело всичко, което са научили в духовната област. Били тъй погълнати от разговора, та едва късно вечерта се сетили, че единствената храна, с която разполагали, била къшей хляб, недостатъчен за тримата.

Отказали се да спорят кой заслужава да го изяде и понеже били благочестиви люде, решили да оставят избора на боговете. Ето защо отправили молитва, щото през нощта да им се яви насън висш дух и да им посочи кой да получи хляба.

Идната сутрин, по изгрев слънце, тримата се събудили едновременно.

– Ето какво сънувах – казал първият. – Бях отведен по места, където никога не бях стъпвал. Там царяха покой и хармония, каквито напразно съм търсил през целия си живот. Посред този рай срещнах един мъдър човек с дълга брада, който ми каза: „Ти си моят избраник – никога не си се стремил към наслади, отказвал си се от много неща. И за да ти докажа

колко те ценя, бих желал на теб да предоставя къшея хляб.“

– Много странно – рекъл вторият пътник. – Защото аз пък насън видях святото си минало и бъдещето си като учител. И както гледах към предстоящото, при мен дойде мъдър мъж, който ми каза: „Ти се нуждаеш от храна далеч повече от другарите си, защото ти предстои да бъдеш духовен водач на много хора, а това изисква сили и енергия. На теб е отреден хлябът.“

Накрая заговорил третият пътник:

– В моя сън аз не видях нищо, не отидох никъде и не срещнах мъдреци. Ала по някое време през нощта се събудих. И изядох хляба.

Останалите двама се разярили.

– И защо не ни извести, преди да вземеш това еднолично решение?

– Как бих могъл? – отвърнал човекът. – Вие и двамата бяхте тъй далеч, увлечени в срещи с мъдреци и погълнати от свещени видения! Та нали едва вчера обсъждахме колко важно е да прилагаме на дело онова, което сме усвоили в духовно отношение? В моя случай боговете действаха бързо и ме събудиха прегладнял!

Казали на един влюбен:

— Твоята изгора не е чак толкова красива, колкото си мислиш!
В града има хиляди жени, които я превъзхождат по хубост и
изящество.

— Външността е делва — отвърнал влюбеният. — Красотата е
виното. Бог ми дава вино под такава привидност. А на вас в също
такава делва предлага оцет, та да се откажете от любовта към
външността. Божията ръка налива и отрова, и мед в една и съща
делва. Делвата е видима, ала за слепците виното го няма.

Руми

Сейсецу бил учител в Камакура. Множество били учениците му, та му били необходими повече и по-големи помещения, където да ги обучава.

Умецу Сейбей, богат търговец от Едо, решил да дари петстотин рио за построяването на по-просторно и удобно училище. Отишъл да съобщи намерението си на Сейсецу, който казал само:

– Добре. Ще приема парите.

Умецу му връчил кесията със злато, но изпитал недоволство от поведението на учителя. С три рио можело да се преживее цяла година, а за своите петстотин той дори не получил благодарност.

– В тази кесия има петстотин рио – рекъл. – Колкото и да съм заможен, дори и за мен това са много пари.

– Искаш да ги благодаря ли? – попитал Сейсецу.

– Би трябвало – отвърнал Умецу.

– А защо? – казал учителят. – Благодарен следва да бъде дари-телят.

Един учител суфия вървял сам привечер през пуста планинска област, когато пред него внезапно изникнало страховито, огромно чудовище. То вперило в него зъл поглед и му заявило, че ще го унищожи.

– Добре – отвърнал суфията, – опитай, щом искаш. Но аз мога да те сразя, защото притежавам безкрайна мощ в повече отношения, отколкото предполагаш.

– Глупости – отвърнало чудовището. – Ти си суфи учител, вълнуват те духовни неща. Не можеш да ме победиш, защото аз разчитам само на грубата сила и съм трийсет път по-едър от теб.

– Ако желаш да си премерим възможностите – заявил суфията, – вземи този камък и изстискай вода от него.

Вдигнал от земята един камък и го подал на чудовището. Но то напразно стискало ли, стискало – не успяло да изцеди и капчица вода.

– Не е възможно – казало накрая. – В тоя камък вода няма. Я опитай ти.

В сумрака суфията взел камъка, незабелязано извадил от джоба си едно яйце, стиснал го заедно с камъка и протегнал ръка към чудовището, за да му покаже течността, която се стичала между пръстите му. Чудовището се слисало.

– Трябва да обмисля това – заявило. – Ела в моята пещера, бъди мой гост тази нощ.

Суфията го съпроводил в голяма пещера, отрупана с притежанията на хиляди убити странници – същинска съкровищница.

– Легни тук до мен и спи – рекло чудовището, – а на сутринта ще си изясним нещата.

Проснало се на земята и на мига заспало. Естествено суфията му нямал никаква вяра, та решил да се скрие по-далеч от него. Станал внимателно, взел една завивка, занесъл я встрани и я натъкмил така, та да изглежда, че под нея има човешко тяло. Едващо сторил това и се спотаил при входа на пещерата, и чудовището се събудило. Скочило, грабнало една дебела тояга и седемкратно я стоварило мощно върху постелята на госта. Сетне си легнало обратно и пак потънало в сън.

Суфията се върнал в постелята, изтегнал се и подвикнал на чудовището:

– О, чудовище! Тази твоя пещера е много уютна, но седем пъти ме ухапа комар. Трябва да направиш нещо по въпроса.

Чудовището се събудило и така се смаяло, че не посмяло да предприеме второ нападение.

Изчакало до сутринта и тогава подхвърлило на суфията огромен кожен мях с думите:

– Донеси вода да сварим чай за закуска.

Вместо да нарами меха, твърде тежък за него, суфията излязъл, отишъл до близкия поток, който бил забелязал прежната вечер, и се заел да прокопава тесен канал към пещерата. Чудовището, вече много жадно, на свой ред се измъкнало навън.

– Защо още не си донесъл вода? – креснало.

– Търпение, друже. Дълбая канал, така че водата да идва направо в пещерата ти, вместо да се разкарваш и да я носиш в мях.

На чудовището обаче не му се чакало, грабнало кожения мях и го напълнило от потока. След като утолило жаждата си, се обърнало към суфията.

– Щом си толкова силен – а ти ми го доказва, – тогава защо не издълбаеш канала по-бързо, ами действаш педя по педя?

– Защото – отвърнал суфията, – каквото си струва да бъде направено, следва да се прави с възможно най-малък разход на усилия. Всяко нещо изисква определен минимум и аз се съобразявам с това, копаяйки канала. Освен това знам, че ти държиш на навиците си и винаги ще използваш кожения мях.

Така суфията надделял над грубата сила.

Шамс ал-Дин от Тебриз още от юноша бил по-особен. Никой не го разбирал, дори най-близките в семейството. Един ден баща му казал:

– Не си луд, че да те пратим в лудница; нито ставаш за монах, че да отидеш в манастир. Просто не знам какъв си!

А Шамс отговорил:

– Веднъж едно паче яйце било сложено в полог на кокошка, та да го измъти тя. Когато се излюпило, патенцето тръгнало с квачката и другите пиленца, но щом се озовало до едно езерце, мигом се гмурнало във водата. Напразно квачката му кудкудякала от сушата, то продължило да плува на воля.

Та така, скъпи татко, след като се пробвах в морето, намерих дома си. Моя ли е вината, ако ти стоиш на брега? Не заслужавам укор.

Един дервиш се молел безмълвно. Край него минал богат търговец, поспрял се, възхитил се от благочестието и искреността му и се разчувствал. Предложил му кесия с жълтици с думите:

– Знам, че ще използваш парите богоугодно. Моля те, вземи ги.

– Почакай малко – отвърнал дервишът. – Не съм сигурен, че е редно да взема парите ти. Богат човек ли си? Имаш ли още жълтици вкъщи?

– О, да – кимнал търговецът. – Вкъщи имам поне хиляда.

– А искаш ли още хиляда? – попитал дервишът.

– Ами да, разбира се. Всеки ден се трудя здраво, за да печеля все повече и повече пари.

– А искаш ли още хиляда жълтици в добавка?

– То се знае. Всеки ден се моля парите ми да се умножават.

Тогава дервишът побутнал кесията обратно към търговеца.

– Съжалявам – рекъл. – Не мога да взема златото ти. Богаташ не може да вземе пари от просяк.

– Наричаш себе си богаташ, а мен – просяк? – озадачил се търговецът.

– Аз съм богат човек, защото съм удовлетворен от това, което Всевишният ми изпраща – отвърнал дервишът. – А ти си просяк, защото колкото и много да притежаваш, все не ти стига и все молиш Всевишния за още.

Една кобила и жребчето ѝ били на водопой.

Внезапно конярят пронизително засвирил с уста, за да види дали ще се стреснат и ще спрат да пият. Жребчето се побояло от острия звук и се отдръпнало назад.

– Защо не пиеш, синко? – попитала го майката.

– Плашат ме шумовете на човеците – отвърнало кончето. – Сърцето ми се свива от страх, като си представя, че всички едновременно могат да се разкрещят.

– Така е устроен светът, сине – рекла кобилата. Всеки върши нещо. О, рожбо моя, върши каквото ти е отредено да вършиш! Сплети брадата си, преди да ти я отрежат! Времето е ограничено и водата тече. Храни душата си, преди да те отделят от нея!

Руми

Един човек рекъл на дервиш:

– Защо не съм те виждал от толкова време?

А мъдрият дервиш му отговорил:

– Защото за моя слух е много по-ласкателен въпросът: „Защо не съм те виждал?“, отколкото: „Защо пак се изпречваш пред очите ми?“

Идрис Шах

- Попитали един мъдрец:
- Как се чувстваш?
 - Като човек, който е станал сутринта и не знае дали довечера още ще е жив.
 - Но нима не е така с всички хора?
 - Така е – отвърнал мъдрецът. – Ала колцина го осъзнават?

Идрис Шах

В тенджерата рибата казала на патицата:
– Мислиш ли, че водата в реката ще придойде?
А патицата отвърнала:
– Като ни сготвят, какво значение има дали светът е море или
мираж?

Омар Хаям

Един халиф казал:

- Посочете ми човек, комуто мога да поверя важно дело.
- Какъв трябва да бъде той? – попитали го.
- Ако е от народа, хората да го възприемат като принц; а ако е принц – хората да го възприемат като един от тях.

Ямаока Кешу, млад дзен ученик, сменял учител след учител. Накрая се озовал при Докуон от Шошоку. В желанието си да покаже колко много е усвоил, казал:

– Умът, Буда и тварите в крайна сметка не съществуват. Няма сбъдване, няма заблуда, няма мъдрост, няма посредственост. Истинската природа на нещата е празнотата. Няма какво да се дава, нито да се получава.

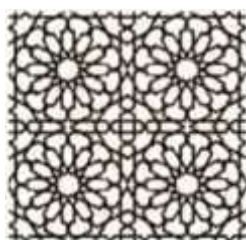
Докуон, който спокойно си пушел лулата, не отговорил нищо. Сетне внезапно ударил Ямаока с бамбуковата лула. Младежът много се ядосал, скочил на крака и надал яростен възглас.

– Ако не съществува нищо – рекъл му тогава мъдрият мъж, – тогава откъде идва този твой гняв?

Един владетел дал заповед да бъде екзекутиран невинен човек.
– О, господарю – рекъл клетникът, – пази се твоят гняв да не навреди на теб самия!
– Какво искаш да кажеш? – озадачил се владетелят.
– Че моята казън след миг ще свърши, докато твоята тогава ще започне и ще продължи до края на дните ти.

Саади

В ранна утрин един човек се представил в двореца на пророка Сулайман. Лицето му било бледно, устните синкави и целият треперел.

– Защо си тъй разстроен? – попитал пророкът. Човекът отговорил:

– Съзрях Азраел, ангела на смъртта, и той ми хвърли гневен поглед. Умолявам те, заповядай на вятъра да ме отнесе в Индия за спасението на тялото и душата ми!

И Сулайман заповядал на вятъра да изпълни желанието на човека, който скоро се озовал в Индия.

Идния ден пророкът попитал Азраел:

– Защо си изгледал тъй страховито онзи човек, който е благочестив и праведен? Дотолкова си го уплашил, че напусна страната.

– Той погрешно е изтълкувал погледа ми – отвърнал Азраел. – Изгледах го не страховито, а с почуда. Всевишният ми бе заповядал да отида в

Индия, за да отнема живота му. И се удивих, че го виждам тук.

От какво бягаш? От себе си? Невъзможно е това. Осланяй се на истината.

Руми

Императорът, благочестив и ревностен будист, поканил велик дзен учител, за да му зададе някои въпроси от духовно естество.

– Коя е най-висшата истина? – попитал.

– Пространната празнота... и ни помен от святост – отвърнал учителят.

– Ако няма святост – продължил императорът, – тогава кой или какво си ти?

– Не знам – отвърнал учителят.

Попитали един мъдрец:

– Какво да сторим, та да изпитваме възможно най-малко скърби в живота си?

– Ако човек е разсъдлив – отвърнал мъдрецът, – той има търпеливо сърце и ще постигне удовлетворение. Ще бъде справедлив, когато дава и когато взема – и така ще затвори вратата на пороците и погибелта. Ако е господар, ще прощава грешките и не ще се поддава на гняв и нетърпеливост.

– О, мъдрецо – обадил се един от слушателите, – какво най-много заслужава одобрението на разсъдливия човек?

– Разсъдливият никога не жали за онова, което му убягва. Ако нещо свидно нему е стъпкано в прахта, не се поддава на горест и скръб. Той изтръгва от сърцето си всякаква надежда за невъзможни неща, тъй както вятърът изтръгва листата на върбата.

– Кой владетел е според теб най-достоеен?

– Този, който обезпечава сигурността на честните хора, всява ужас у злодеите и престолът му дарява мир на света.

Фирдоуси

В мига, когато керванът стигна до място за почивка, камилата ти избяга. Търсиш я навред. Накрая керванът тръгва без теб. Нощта се спуска. Целият ти товар е останал на земята. А ти питаш всеки, който мине:

– Виждал ли си камилата ми? – И дори добавяш: – Ще дам награда на онзи, който ми даде вести за моята камила!

Всички ти се смеят. Един казва:

– Току-що видях една камила, червеникава и охранена. Тръгна нататък!

А друг заявява:

– Едното ухо на камилата ти не беше ли разкъсано?

Трети:

– Тя нямаше ли везано килимче върху седлото? Четвърти:

– Съзрях да отива тъдява едноока камила!

Така всички слепешката описват твоята камила – с надеждата да се домогнат до наградата.

По пътя на познанието мнозина са онези, които определят свойствата на непознатото. Ала дори и ти, които нямаш представа къде е твоята камила, разпознаваш лъжовността на твърденията.

Срещаш даже хора, които ти казват:

– Аз също загубих камилата си. Да търсим заедно!

И когато най-сетне се яви някой, дето ти описва правдиво животното, радостта ти няма граници и превръщаш този човек в свой водач, за да намериш камилата си.

Руми

Един уважаван човек много пътувал навред по света. Веднъж, когато се върнал от поредното странстване, го попитали:

– О, учени друже, какви човеци срещна?

Той отговорил:

– Бил съм на много места, но в целия свят видях едва човек и половина. Цялостният седеше в един ъгъл и за никого не казваше ни добро, ни лошо. Половинката беше чудесен човек, защото говореше за хората само добро. Докато те съпровождат доброто и злото, не ще имаш нито яснота в сърцето, нито съзнателна душа. Ала когато те напуснат и двете, душата ти ще се обгърне от тайнството на светостта.

Атар

Веднъж сокол казал на патица:

– Ела да живееш в полята и планините. Там ще намериш щастието. Напусни езерцето си и ела при мен.

– Махни се! – отблъснала го патицата. – За нашия род водата е крепост на радостта!

За патицата на нашия Аз като сокол е Сатаната.

Дважди помисли, преди да напуснеш езерцето си.

Руми

Моята къща ми каза:
– Не ме напускай, защото ме обитава твоето минало.
А пътят ми каза:
– Ела и ме следвай, защото аз съм твоето бъдеще.
И на къщата, и на пътя, отвърнах тъй:
– Аз нямам ни минало, ни бъдеще. Остана ли тук, то е все едно да тръгна, макар и да стоя; а поема ли нататък, е все едно да остана, макар и да тръгна.
Любовта и смъртта единствени променят нещата.

Халил Джубран

Един търговец претърпял тежка загуба.
– Не бива никому да казваш за това – заръчал на сина си.
– Добре, татко, щом така си решил – отвърнал младежът. – Но
обясни ми, какъв е смисълът да пазим тайна?
– За да не станат нещастията две – заявил бащата. – Първо,
намалялото ни имущество. И второ: злорадството на околните.

Саади

На неколцина мъдри люде владетелят задал следния въпрос:

– Кое е най-тежкото изпитание за човека?

– Бедността – казал един.

– Бедността, съчетана с изгнание – рекъл втори.

– Изгнание, съчетано с бедност и болест – заявил трети.

Но всички били единодушни, че най-лошото от всичко е да видиш как врагът се радва на злочестината ти.

Един човек наследил значително богатство.

Ала както често се случва, когато получаващ нещо наготово, прахосал го и се докарал до просешка тояга. Провидението е непостоянно по отношение на наследниците.

Покрусен, човекът се скитал насам-натам, без средства, без покрив над главата си. И един ден се обърнал към Всевишния:

– О, Всемогъщи! Благата, с които ме дари, бързо се разпиляха. Бъди отново благосклонен към мен, или ми отнеми живота!

(Защото Пророкът е казал: „Човекът е като тръстика. Песента му е по-гръмка, ако е кух отвътре.“)

И така, ден след ден, човекът прекарвал времето си в молитви, с обляно от сълзи лице. Ала има ли някой, който е потропал на вратата на милосърдието, без да е получил нищо? Та една нощ, в съня си, човекът чул глас, който му казал:

– Напусни Багдад и върви в Египет. Там нуждите ти ще бъдат удовлетворени и пак ще станеш богат. Твоите сълзи и молитви намериха отклик!

Сетне гласът описал с голяма точност града, квартала и мястото, където трябва да отиде. И добавил:

– Там ще откриеш рядко съкровище.

Окрилен, човекът потеглил за Египет. Стигнал там съвършено изтощен и прегладнял, тъй като не бил слагал нищо в уста дни наред. Минало му през ума да проси, но отпърво го досрамяло. Сетне обаче, тъй като не виждал друг изход, се замислил, че това е единственото му спасение. Но решил да изчака падането на нощта, та тъматата да скрива срама му.

Мръкнало се, но той все пак още се колебаел дали да моли за подаяния, или да спи на голата земя с празен стомах.

И докато се чудел, спипал го един страж, който правел нощния си обход. По онова време вилнеели множество крадци и владетелят бил разпоредил сурови мерки.

– Бъдете безпощадни! – повтарял той на стражите. – Ако сгащите някого, не давайте ухо на никакви лъжи и оправдания. Отрежете му ръката, дори и да ви е родственик!

Верен на напътствията, стражът незабавно започнал да налага чужденеца с тояга, преди да премине към по-крути действия. Ала

странникът така жално го умолявал да спре, за да му опише патилата си, че той накрая склонил.

– Добре, казвай – рекъл. – Слушам те. Какво дириш по тъмна доба из улиците на нашия град?

Ти си иноземец. Какви са намеренията ти? Длъжни сме да бъдем безпощадни към такива като теб.

Странникът се заклел във всичко най-свято, че е почтен човек.

– Не съм ни крадец, ни другар на крадци – промълвил. – Аз съм беден самотник, който идва от Багдад.

И описал житието си от игла до конец, разправил за съня си и за обещаното съкровище. От очите му се изляла река сълзи. Стражът се трогнал от думите му и казал:

– Действително, не приличаш на крадец. Може и да си честен човек, но със сигурност си много глупав. Да извървиш толкова път заради някакъв си сън! Нямаш и капка пипе. На мен сума пъти са ми се присънвали такива неща. Някакъв глас ми казваше: „Върви в Багдад. Иди в еди-кой си квартал, на еди-кое си място – и ще откриеш съкровище.“ Ама на мен да не ми е изпила чавка ума, че да го сторя!

А сетне през смях описал посоченото му от гласа място на някогашния наследник – който мигом разпознал собствения си пораншен имот. Тогава възкликнал:

– Та там живеех аз! Щом е имало съкровище, защо ми бяха наложени толкова терзания?

Тогава проумял, че именно мъките и страданията са го отвели до съкровището, което поначало си е било негово.

И от все сърце поблагодарил на Всевишния.

Руми

Един скъперник притежавал ковчеже със злато, което закопал в градината си, без да каже на никого. Година подир това се споминал.

Няколко месеца по-късно се присънил на сина си в облика на мишка, която топуркала из градината.

– Защо си дошъл? – попитал синът му. – Кажи ми.

– Тук скрих златото – отговорил бащата. – Дойдох да видя дали някой го е открил.

– А защо си в образа на мишка?

Отвърнал покойният:

– Сърцето, обладано от любов към златото, приема такъв вид, сине. Погледни ме добре и се поучи от това, което виждаш. Откажи се от златото, о сине!

Атар

Един злочест човек пътувал през пустинята.

Като дошло време за молитва, разгънал килимчето си. Ала в същия миг чул глас отгоре:

– Прибери килимчето! В този час пясъкът е нажежен. Захлупи лице връз горещия пясък, защото който има рана от любов, трябва да носи белега ѝ на лицето си. Има ли вътрешна рана, следва белегът да е видим отвън. Покажи белега в сърцето, защото в обиталището на любовта хората се разпознават по видимите рани.

Амар

Както вървял през уединена местност, пророк Сулайман се натъкнал на мравуняк. Тутакси всичките хиляди мравки се стекли да му се поклонят благоговейно. Не го сторила една-едничка, заета да пренася зрънце след зрънце от огромна за нея купчина пясък.

Сулайман наредил да му я доведат и казал:

– О, мравчице, дори да притежаваше дълголетието на Ной и търпението на Йов, пак не би могла да премахнеш тази пясъчна грамада!

– Велики господарю – отвърнала мравката, – не се вглеждай в малкия ми ръст, а в голямото ми усърдие. Оттатък това възвишение е моята възлюбена. Нищо не ще ме спре, за да се събера с нея. И ако ми е писано да загубя живота си, то поне ще умра с надеждата, че някога ще бъдем заедно. О, господарю, узнай от една мравка що е любовта. Научи от слепец тайната на зора.

Амар

Ти приличаш на комар, който си въобразява, че е важна особа. Виждайки стръкче слама, плуващо в локва магарешка пикня, той казва на него си казва:

– Отдавна си мечтая да видя океана и да плавам с кораб!

Локвата пикоч му се струва дълбока и необятна, защото неговата вселена е по мярата на очите му. Такива очи съзират само такива океани.

Внезапно вятърът леко духва сламката и комарът възкликва:

– Какъв велик мореплавател съм!

Ако комарът познаваше границите си, щеше да е подобен на сокол. Ала комарите нямат поглед на сокол.

Руми

Някакъв човек помолил един бей да му заеме кон, за да се прибере вкъщи.

– На драго сърце! – отговорил бейт. – Вземи белия ми кон.

– О, не! – отказал човекът.

– Но защо? – попитал бейт.

– Този кон е странна твар – върви наобратно. Като се движи, опашката му го предшества.

– Е, та какво? – възразил бейт. – Просто обърни опашката му към твоя дом!

Желанието е опашката на твоя аз, ето защо ти напредваш заднишком. Обърни опашката към другия свят. Обърни опашката на аз-а в тази посока и той ще стигне до целта си, ако и заднишком!

И все пак е истина, че покорните коне са по-удобни. Те не отстъпват назад, когато им се каже да вървят напред.

Руми

На тучен остров живеела в самота една крава.

От сутрин до здрач пасяла и така всеки ден се угоявала. А нощем, тъй като не виждала тревата, се тревожела какво ще яде утре – и от тази тревога се топяла и ставала като вейка. Призори ливадата пак се зеленеела пред очите ѝ и кравата отново се заемала да пасе с цялата си охота на добиче – и така до залез слънце. И туловището ѝ пак ставало гойно и силно. Ала следващата нощ наново се косяла и изпосталявала. Времето си минавало, но на нея изобщо не ѝ минавало през ума, че щом ливадата не намалява, значи няма повод да се терзае.

Кравата мършавее заради страха от идния ден. Не бери грижа за бъдещето. По-добре се вглеждай в настоящето. Ядеш от години, а божии блага никога не намаляват.

Руми

Тежки дни настъпили в царството на животните. Връхлетял ги мор, ден след ден все нови и нови горски обитатели се разболявали и мрели.

Накрая лъвът, техният цар, разпоредил всички твари, малки и големи, да се съберат на една голяма поляна в гората. Щом се явили, той заговорил със страховития си глас:

– Братя и сестри! Застигна ни наказание свише. Трябва да изкореним от общността си грешниците – иначе ще погинем до крак. Всеки от нас е длъжен да надникне в сърцето и душата си и да си признае греховете, та да разберем кой е причината за сегашното бедствие.

И дал личен пример, като подел първи:

– Онзи ден убих човек. Охранявах границите на владенията си, погълнат от мисли за тежките държавнически отговорности, когато се натъкнах на едно двукрако, метнах се връз него и го разкъсах. Съгреших и трябва да ме съдите за това злодеяние.

– О, не, Ваше Величество! – възразили в един глас всички животни. – Кой би порицал доблестен водач, задето от угриженост за благо на

своя народ се е разсеял и по случайност не е успял да се овладее? Ваше Величество, със сигурност ще ви бъде простено това опущение.

Сетне взел думата вълкът.

– И аз имам да си призная един грях. Онзи ден, докато бродех из гората, а коремът ме свиваше от глад, съгледах една овца с малкото си, които хрупаха цветя край близката просека. Прегризах им гърлата, убих и майката, и рожбата ѝ, при все че дори и едната твар бе повече, отколкото можех да изям.

– Вярно, съгрешил си – отвърнали останалите, – но положително ще ти бъде простено, защото от глад умът ти е бил помрачен.

Така и продължило. Едно подир друго животните си признавали кой убийство, кой грабеж – ала за всички се намирали смекчаващи вината обстоятелства.

Най-накрая дошъл ред на козата.

– Аз също сторих грях – рекла тя. – Преди няколко дни бях много гладна, понеже, кой знае защо, стопанинът ми бе забравил

да ме нахрани. Ето защо изядох стиските слама, които той слага в обувките си, за да не му убиват.

— Как си дръзнала? — изревал лъвът.

— Крадла! — изсъскала змията.

— Злодейка! Мерзавка! — развикали се в хор всички, нахвърлили се на престъпната овца и я разкъсали.

Един учител пътувал на камила със свой ученик, натоварен с грижите за нея. Вечерта стигнали до някакъв хан, където решили да пренощуват. Ала ученикът бил тъй изморен, та не вързал животното.

– О, Аллах, ти си всемогъщ! – помолил се, лягайки. – Наглеждай камилата. Поверявам ти я.

На сутринта се оказало, че камилата я няма. Учителят попитал младия си спътник къде се е дянала.

– Не знам господарю. Трябва да попитаме Аллах. Снощи бях много изморен и му я поверих. Не е моя вината, ако камилата е избягала или е била открадната. Ясно помолих Всевишния да я държи под око. Значи отговорен е той. Мигар ти самият не си ни призовавал често да се уповаваме на Аллах?

– Уповавай се на Аллах, но първо слагай букаи на камилата – отвърнал учителят. – Аллах няма други ръце освен твоите.

Един ученик по бойни изкуства отишъл при своя учител и го запитал:

– Най-свидното ми желание е да се обуча до съвършенство. Колко време ще ми е нужно да овладея всички бойни умения?

– Десет години – отвърнал спокойно учителят.

– Но това е твърде много! – възнегодувал младежът. – Аз искам да стане по-скоро. Ще залягам, ще отдам всичките си сили, ще се упражнявам всеки ден по десет или повече часа. В такъв случай, колко години ще са ми нужни?

Учителят се замислил за миг, сетне отронил:

– Двайсет.

永

Един човек живеел отшелнически в планината, посвещавайки времето си на молитви и мълчание. Веднъж при него дошъл някакъв младеж.

– Мъдри човече – казал му той, – научи ме да се моля.

Отшелникът дори не вдигнал очи към него.

Младежът се явил отново идния ден и повторил:

– Мъдри човече, научи ме да се моля.

Ала не получил повече отклик отпреди.

На третия ден пак навестил отшелника.

– Мъдри човече, научи ме да се моля.

Но думите му сякаш пак останали нечути.

Пред упоритото мълчание на отшелника гняв обладал младежа.

– Толкова безсмислен ли е въпросът ми, та дори не достига до слуха ти?

Тогава отшелникът най-сетне продумал.

– Не ти отговорих, защото исках да разбера дали желанието ти е силно – понеже твоето желание вече е молитва. Всевишният не очаква друго, освен да го търсиш.

Един суфи учител чувствал, че наближава сетният му час. Край смъртния му одър се събрали да го изпратят в последното му пътуване неговите ученици.

– Учителю, къде желаш да предадем тялото ти на земята? – попитали го.

– Където прецените за добре.

– Ние смятаме, че гробното поле край голямата джамия ще е най-достойно за теб.

– В никакъв случай! – възразил умиращият. – Там са тленните останки на всички велики учители! Не, там не бива!

– Тогава... кое място е подходящо за теб?

– Положете ме в гробището извън стените на града, там, където заравят леките жени и престъпниците. Те са най-близко до божие милосърдие.

Един много благочестив мюсюлманин отишъл на поклонение в Мека. Влязъл в първата джамия, която съгледал, и много се зарадвал, като видял, че е празна. Така щял да се чувства по-близо до Аллах.

След като привършил с предписаните молитви, паднал ничком и възкликнал:

– О, Всевишни! В живота си имам едно-едничко желание: да ме удостоиш с милостта никога да не те оскърбявам.

Не очаквал отклик, но за негова почуда Всевишният му отговорил.

– Та всички туй искат! – изсмял се гръмко. – Но ако даря с това благо всички, тогава кому ще прощавам?

По време на молитвата в джамията един човек се унесъл в дрямка. И не щеш ли – видял се в рая заедно с още много хора.

– Как тъй? – възкликнал човекът, пробуждайки се. – Мигар това е раят?

– Глупец! – прошепнал в ухото му глас свише. – Мислиш, че това е раят? Не. Раят е в теб.

Реката се спускала от планината, прекосявала долини и равнини, преодолявала скали и блатата. Дълбоко в себе си чувала зов на далечна страна и този зов я тласкал напред.

Но дошъл ден, когато стигнала до пустиня. Смело се впуснала напред, но водата ѝ мигом бивала погълната от пясъка. И проумяла, че никога няма да се справи.

Спряла, обладана от тревога и недоумение. И тогава току до себе си усетила вятъра, който ѝ прошепнал:

– Аз ще премина през пустинята. И ти можеш да сториш същото...

– Но как? – промълвила реката. – Сред пясъците ще умра!

– Нека повея връз теб, сестрице. Ти пак ще умреш, но ще се превърнеш в облак! Забрави каква си била, остави се да бъдеш преобразена... С мен ще прекосиш пустинята – и ще донесеш живот на онези, които се нуждаят от теб.

Хадит

Млад ученик, много пристрастен към изучаването на религията, попитал един мъдър суфия как да подходи, за да стане съвършен правоверен.

– Избели сърцето си чрез мълчалива молитва – отвърнал учителят, – вместо да почерняш листи с религиозни писания.

Назафи

Няколко души плавали с лодка. По едно време единият от тях извадил свредел и се захванал да пробива дупка в дървото под седалката си.

- Но какво правиш? – попитали го с уплаха останалите.
- Вас какво ви засяга? Нали дълбая под моето си място?
- Под твоето, но ще потънем всички!

Един човек имал всичко в живота – семейство, деца, положение в обществото... Бил богат, но както често се случва, застигнало го нещастieto да загуби всичките си притежания.

Човекът толкова се отчаял, та решил да се обеси. Тръгнал към гората, ала по пътя срещнал белобрад, благообразен старец. Поздравил го и се канел да отmine, но старецът го спрял и попитал накъде се е запътил и защо. Човекът му излял болката си и споделил своето намерение, а белобрадият се вгледал в него и му казал:

– Не бързай. За това винаги има време. – Извадил от джоба си сгънато листче и добавил: – Прибери се у дома и там прочети написаното тук.

Човекът го послушал. Прибрал се у дома, разгънал листчето и прочел: „И това ще mine.“

Зачудил се какво точно означават думите, но сетне забравил за тях. Лека-полека се съвзел, събрал сили, подел нови дела. Близките му го подкрепяли и с тяхна помощ преодолял трудностите. Пак му потръгнало, щастието му се усмихнало, отново натрупал богатство и заживял честито със семейството си. А като се сещал как бил решил да се беси, чудел се на себе си.

Минало време и веднъж той случайно съгледал на улицата същия белобрад старец. Припомнил си как благодарение на него не е посегнал на живота си. Спрял го, поклонил му се и изразил признателността си, задето го е спасил, а накрая му се похвалил, че всичко при него пак е наред – богатство, семейство, обществено положение, имал си всичко като преди, че и повече.

– Животът ми е по-хубав отвсякога – рекъл в заключение.

Погледнал го старецът, поклатил глава и тихо промълвил:

– Ти май скоро не си препрочитал онези думи...

Планините били прекрасни. Ала Ву Тан нехаел за красотата на природата. Той и синът му прекарвали много време в ловуване. Ву Тан бил безпогрешен стрелец с лък. Никога не пропускал целта. Никое животно не било достатъчно пъргаво и бързо, та да му убегне.

Както пристъпвал полека, съзрял малко сърне. Сърнетата навярно са сред най-прелестните твари на земята, но сърцето на Ву Тан не трепнало. Той вдигнал лъка и след миг стрелата се забила в телцето на животинчето, което се свлякло бездиханно. Тогава, на няколко крачки от него, Ву Тан съзрял майката. От този ъгъл не можел да я улучи, та я изчакал да се отмести. Сърната притечала, снишила се до мъртвото телце, а сълзи се ронели от очите ѝ, докато ближела раните на рожбата си. Тогава Ву Тан повторно вдигнал лъка и запратил смъртоносна стрела към майката.

Ала и това не му било достатъчно. Помислил си, че тъдява може да има и друга сърна или елен, защото дочувал шумолене на трева. „Три е по-добре от две“ – казал си и пуснал стрела в посоката, откъдето идвал звукът. Зарадвал се, чувайки тупване от падащо тяло, но радостта му се превърнала в ужас, когато чул ръмжене. Елените не ръмжат така! Втурнал се нататък, разкрехнал храстите и застинал потресен, виждайки, че третата стрела е пронизала собствения му син.

В същия миг сякаш чул глас: „Ву Тан! Сега знаеш какво е да видиш детето си убито! Животните обичат рожбите си толкова, колкото и хората. Колко родители си потопил в скръб?“

Застинал от покруса, неспособен да помръдне, той повторно чул ръмженето, по-ясно и по-отблизо отпреди – и едва тогава осъзнал, че звука издава тигър. Но звярът вече бил твърде близо...

Една мида рече на друга:

– Голяма болка ме мъчи отвътре. Усещам нещо тежко и валчесто, което ме терзае.

А посестримата ѝ отговори високомерно и снизходително:

– Благодаря се на небето и морето, че не изпитвам в себе си болка. Здрава и читава съм и вътрешно, и външно.

В същия миг наблизко премина рак, чу думите на мидите и на здравата и читава отвън и отвътре, рече:

– Да, ти си здрава и читава – ала болката, която гложди твоята съседка, е бисер с небивала красота.

Халил Джубран

Един християнски архиепископ се намираше в своята катедрала в ден на бушуваща буря, когато влезе жена – нехристиянка. Тя пристъпи към него и рече:

– Аз не съм християнка. Има ли тук спасение за мен от пламъците на ада?

Архиепископът изгледа жената и ѝ отвърна с думите:

– Не, тук има спасение само за онези, които са получили кръщение чрез вода и дух свети.

И докато той говореше, от небето мълния се спусна с гръм върху катедралата и лумна пожар.

Тогава мъжете от града се стекоха там тичешком и спасиха жената, но архиепископът бе изпепелен и стана храна за огъня.

Халил Джубран

Един мандарин бил управител на провинция.

Веднъж, както си седял у дома, а на гости му бил неговият брат, му съобшили, че някакъв човек молел да бъде приет, защото искал да му даде нещо.

Мандаринът склонил. След малко човекът се явил. В ръце държал голяма риба и обяснил, че я носи в дар, понеже бил дочул, че височайшата особа обича рибните блюда.

Мандаринът обаче отказал и отпратил посетителя.

– Но защо? – озадачил се брат му. – Защо отказа поднесения тъй любезно дар?

– Този дар, ако бях приел – отвърнал мандаринът, – със сигурност щеше да бъде последван от молба за услуга, на която щях да се почувствам длъжен да откликна. А това би ме поставило в опасност да извърша нещо незаконно – и да ми бъде отнет постът. Така бих загубил сана си и бих се лишил от средства да си купувам риба. Ето защо предпочетох да отхвърля тази именно риба, та да мога винаги да имам риба на трапезата си.

В юнски ден стръкчето трева се обърна към сянката на бряста:

– Ти час по час мърдаш ту наляво, ту надясно и смущаваш покоя ми.

А сянката отвърна:

– Не, не мърдам аз. Виж небето. Там има дърво, което вятърът люлее от изток на запад, между слънцето и земята.

Стръкчето трева погледна нагоре и за първи път съзря дървото. И си рече: „Я, значи имало стрък трева, по-голям от мен!“

И се смълча.

Халил Джубран

Двама души се загубили в пустинята. Умирали от глад и жажда. Дълго вървели, изнемогвали и когато вече били на края на силите си, стигнали до висока стена. А над нея се подавали клони на отрупано с плодове дърво. Това бил мечтаният оазис.

Единият от друмниците успял да се покатери по стената и скочил оттатък.

А вторият се върнал в пустинята, за да посочва на други заблудили се люде пътя към оазиса.

В бащината ми градина се намират две клетки. В едната има лъв, който робите на баща ми докараха от ниневийската пустиня, а в другата – птичка, и то дори не пойна, ами врабче.

Всеки ден, призори, врабчето приветства лъва с думите:

– Здравей, братко затворник!

Халил Джубран

В един манастир редът бил много строг.

Монасите давали обет за мълчание и никому не било позволено да го нарушава по какъвто и да било повод. Имало едно-единствено изключение от правилото: на всеки десет години на монасите било позволено да произнесат само две думи.

След като прекарал първите си десет години там, един от монасите отишъл при най-висшестоящия в манастира.

– Минаха десет години – рекъл му възрастният човек. – Кои са двете думи, които желаете да изречеш?

– Легло... кораво... – промълвил монахът.

– Ясно – отвърнал духовникът.

Десет години по-късно монахът отново се явил при него и той му задал същия въпрос.

– Минаха още десет години. Кои са двете думи, които желаете да изречеш?

– Храна... вони... – проронил монахът.

– Ясно – отвърнал висшият духовник.

След още десет години монахът за трети път се явил и отново чул същия въпрос.

– Кои са двете думи, които желаете да изречеш?

– Аз... напускам – отвърнал монахът.

– Ясно защо – отсякъл старият духовник. – Ти освен да се оплакваш, друго не знаеш.

僧

Една жена от село била много благочестива. Говорело се дори, че ѝ се явявал Всевишният. Имамът пожелал да провери дали действително е така. Посетил жената и ѝ казал:

– Следващия път, когато ти се яви Всевишният, попитай го какви грехове съм извършил, познати единствено нему. Тогава ще знам със сигурност, че ти се явява именно той!

Следващия петък, на излизане от джамията, имамът спрял благочестивата жена.

– Е? – обърнал се към нея. – Дойде ли при теб Всевишният?

– Да – потвърдила тя. – Дойде.

– И какво ти каза?

– Прошепна ми на ухо: „Кажки на имама, че вече съм забравил всичките му грехове.“

Хадит

Дзен учител живеел простичко в колиба в подножието на планината. Една вечер, докато отсъствал, обирджия се промъкнал в колибата – ала не намерил нищо за крадене. Докато той продължавал да тършува напразно, дзен учителят се завърнал и го заварил там.

– Дълъг път си извървял, за да ми дойдеш на гости – рекъл му.
– Не бива да си тръгваш с празни ръце. Моля те, вземи дрехите ми като дар от мен.

Крадецът се объркал, но взел дрехите и си плюл на петите.

Учителят излязъл, седнал на прага гол и се загледал в луната.

– Горкият човечец – въздъхнал. – Желал бих да му подаря тази красива месечина.

Попитали един мъдрец:

- Коя е най-голямата дарба, която човек може да притежава?
- Разсъдливост – отговорил той.
- А ако я няма?
- Да придобие познание.
- А ако не му е възможно?
- Искрено слово.
- А ако и то не му е дадено?
- Дълго мълчание.
- А ако не успее?
- Тогава – незабавна смърт.

Ибн ал-Мукафа

Имало някога един човек, чийто живот минал нелеко. Много изпитания го споходили, много скърби изпитал, много горчилка натрупал.

Уморен от неволите си и вече на възраст, веднъж той гневно вдигнал пестник към небето и простенал:

– О, Господи! Защо ме обрече на такава съдба? Защо ми про-
води толкова мъка? Защо не ми помогна, защо никога не ме
подкрепи? Защо ме изостави?

Тогава отгоре прозвучал глас:

– Не роптай, човече. Затвори очи и ще ти покажа житейския
ти път.

Подчинил се човекът и съзрял пясъчна шир, по която ясно се
откроявала дълга върволица от две двойки успоредни стъпки –
само тук-там се съзирали единични.

– Ето го твоя живот от началото досега – продължил гласът
свише. – Можеш да проследиш събитията в него. Едните стъпки са
твоите, а вторите – моите. Неотлъчно и незримо те съпътствах и
подкрепях през цялото ти житие.

– Защо ме лъжеш? – извикал с болка човекът. – Нали виждам,
че в най-тежките си мигове съм бил сам – ето, там няма други
стъпки, освен моите!

А Всевишният тихо отвърнал:

– Не са твоите стъпки, човече, а моите. Тогава те носех на
раменете си.

СТЪПКИ ПО ПЯСЪКА

ПРИТЧИ ОТ ИЗТОКА

Първо издание

Коректор: Мария Христова

Предпечат: Николай Дъбов

Формат 60/90/16

Печ. коли 14.25

ИК „ФАМА“

София 1000

<http://4eti.me>

пл. „Славейков“ 11 тел. (02)4 184 134

e-mail: famapublishersl@abv.bg

www.famapublishers.com

Представителство за продажби на едро:

Книжна борса „Болид“

София, бул. „Искърско шосе“ № 1

тел. 0894 799 728

Цена 15.00 лв.